HØGSKOLEN
I SØR-TRØNDELAG

STUDIEPLAN

for
audiografutdanning
Bachelor

Program for audiografutdanning
Avdeling for helse- og sosialfag
Høgskolen i Sør-Trøndelag
2007-2010

Studieplan godkjent av Høgskolestyret 22. mai 2002
Revidert mai 2007 (Avdelingsstyret ved AHS)

INNHOLDSFORTEGNELSE

1 FORORD 6

GENERELL DEL 6
UTDANNINGSSPESIFIKK DEL 6

2 INNLEDNING 8

2.1 RAMMEPLAN – FAGPLAN 8
2.2 HISTORIKK 8

3 SAMFUNNSUTVIKLINGEN 10

3.1 ENDRINGER I MILJØ OG LEVEKÅR 10
3.2 ENDRINGER I MEDISINSK UTVIKLING OG BEFOLKNINGENS HELSETILSTAND 10
3.3 HELSE- OG SOSIALPOLITIKK 10
3.4 UTDANNINGSPOLITISKE MÅL OG PRIORITERINGER 11

4 HELSE- OG SOSIALFAGLIG YRKESKOMPETANSE 12

4.1 VERDIER 12
4.2 FORHOLDET MELLOM TJENESTEYTER OG BRUKER 12
HELHET 12
SAMARBEID OG SAMHANDLING 12
OMSORG 13
4.3 TILEGNELSE AV KUNNSKAP FOR YRKESUTØVELSE 13

5 FELLES MÅL, ARBEIDS- OG VURDERINGSFORMER 14

5.1 MÅL 14
5.2 ARBEIDSFORMER 14
5.3 VURDERINGSFORMER 14

6 FELLES INNHOLDSDEL 16

6.1 FORMÅL 16
6.2 INNHOLD OG STUDIEPOENGSFORDELING 17
6.3 HOVEDEMNE 1: VITENSKAPSTEORI, FORSKNINGSMETODE OG ETIKK 17
DELEMNE 1A VITENSKAPSTEORI OG FORSKNINGSMETODE 17
DELEMNE 1B ETIKK 18
6.4 HOVEDEMNE 2: SAMFUNNSFAGLIGE EMNER 19
DELEMNE 2A STATS- OG KOMMUNALKUNNSKAP, HELSE- OG SOSIALPOLITIKK 19
DELEMNE 2B KOMMUNIKASJON, SAMHANDLING OG KONFLIKTLØSNING 20

7 AUDIOLOGI SOM FAG OG YRKE 24

7.1 HISTORIKK 24
7.2 UTVIKLINGSTREKK INNEN AUDIOLOGI 25
7.3 AUDIOGRAFERS OPPGAVER OG ANSVAR 25

DIAGNOSTISERING AV HØRSELSTAP 26
HØRSELSHABILITERING/REHABILITERING 26
INFORMASJON/UNDERVISNING/VEILEDNING 26
FOREBYGGENDE VIRKSOMHET 26
FORSKNING OG UTVIKLING 27
ANDRE OPPGAVER 27

8 FORMÅL OG MÅL 28

9 SENTRALE KUNNSKAPSELEMENTER 30

10 INNHOLD I AUDIOGRAFUTDANNINGEN 32

10.1 HOVEDEMNE 1: MEDISINSKE OG NATURVITENSKAPELIGE EMNER 34
DELEMNE 1A AUDIOLOGISK MEDISIN 34
DELEMNE 1B AUDIOGRAFENES EGET LYDLÆREKURS 34
DELEMNE 1C LYDLÆRE OG FONETIKK 35
10.2 HOVEDEMNE 2: SAMFUNNSVITENSKAPELIGE OG HUMANISTISKE 35
DELEMNE 2A HØRSELSHEMMEDE OG SAMFUNN 36
DELEMNE 2B PSYKOLOGI 36
DELEMNE 2C AUDIOPEDAGOGIKK 37
DELEMNE 2D KOMMUNIKASJON 37
DELEMNE 2E STATS- OG KOMMUNALKUNNSKAP, HELSE- OG SOSIALPOLITIKK 37
DELEMNE 2F ETIKK 38
DELEMNE 2G HELSEEKSPERTER I TEAM* 38
10.3 HOVEDEMNE 3: AUDIOLOGI – FORSKNING OG UTVIKLING 38
DELEMNE 3A VITENSKAPSTEORI OG FORSKNINGSMETODE OG UTVIKLING I AUDIOLOGIEN 38
DELEMNE 3B BACHELOROPPGAVE 39
10.4 HOVEDEMNE 4: AUDIOLOGI – YRKESUTØVELSE 39
DELEMNE 4A AUDIOGRAFEN SOM VEILEDER, RÅDGIVER OG FORMIDLER 39
DELEMNE 4B AUDIOLOGISK UTREDNING OG DIAGNOSTISERING 40
DELEMNE 4C AUDIOLOGISK (RE)HABILITERING 40
10.5 HOVEDEMNE 5: KLINISK AUDIOLOGI 41
DELEMNE 5A FERDIGHETSTRENING 41
10.6 HOVEDEMNE 6: FORDYPNINGSMODUL 42

11 SEMESTERFORDELING 44

12 ORGANISERING AV STUDIET 51

13 SEMESTERPLANER 53

14 LÆRINGSMILJØ OG ARBEIDSFORMER 55

14.1 PRAKSISSTUDIENE 55
MÅL 56

KRAV TIL ORGANISERING AV PRAKSISSTUDIENE 56
1. SEMESTER: EKSTERN PRAKSIS, OBSERVASJON 56
2. SEMESTER: EKSTERN PRAKSIS, AUDIOLOGISK UTREDNING 56
4. SEMESTER: EKSTERN PRAKSIS, AUDIOLOGISK REHABILITERING 57
5. OG 6. SEMESTER: INTERN KLINISK PRAKSIS I AUDIOLOGISK UTREDNING OG REHABILITERING 58

14.2 FERDIGHETSTRENING 58
MÅL 58

15 VURDERINGSORDNINGER 59

15.1 FORPRØVER/ARBEIDSKRAV/MAPPEBIDRAG 59
15.2 TILSTEDEVÆRELSE 60
15.3 BACHELOROPPGAVE 60
15.4 EKSAMEN 61
15.5 VURDERING AV PRAKSIS 62
15.6 PROGRESJON 62

16 UTDANNINGSPLAN 63

17 VITNEMÅL 65

VEDLEGG 1. LITTERATURLISTE – AUDIOGRAFUTDANNINGEN JULI 2006 67

VEDLEGG 2. FAGPLAN FOR HELSE- OG SOSIALFAGUTDANNINGENE 30 FELLES STUDIEPOENG 68

1 FORORD

Høgskolestyret ved Høgskolen i Sør-Trøndelag vedtok 30.01.02 en utvidelse av audiograf-utdanningen fra et 2-årig til et 3-årig bachelor studium fra og med 01.08.02. Det daværende institutt for audiografutdanning utviklet i løpet av våren 2002 den nye studieplanen som ble godkjent og vedtatt i Høgskolestyret 22.05.02. Det nåværende Program for audiografutdanning utarbeider semesterplaner som beskriver studiet mer detaljert.

Audiografutdanning i Norge gis kun ved Høgskolen i Sør-Trøndelag, Avdeling for helse- og sosialfag, Program for audiografutdanning. Det er ikke utarbeidet rammeplan for utdanningen. Den tidligere 2-årige audiografutdanningen hadde 15 felles studiepoeng med de 3-årige helse- og sosialfagutdanningene. Den 3-årige audiografutdanningen vil ha 30 studiepoeng felles med disse profesjonsutdanningene.

Utdanningsplanen for audiografer er delt i to hoveddeler:

Generell del

Siden det ikke er utarbeidet rammeplan for audiografutdanningen er den generelle delen fra nasjonal rammeplan for felles 30 studiepoeng for helse- og sosialfagutdanningene utarbeidet av Rådet for høgskoleutdanning i helse og sosialfag inkludert i denne studieplanen. Denne omfatter kapittel 2-6. Teksten er hentet fra den generelle delen kapittel 1-5 i den nasjonale rammeplanen. Emnene er, etter tilpasning til ny utdanningsstruktur, angitt i studiepoeng i stedet for de tidligere vekttall. 1 vekttall omfatter 3 studiepoeng.

”Fagplan for helse- og sosialfagutdanningene 30 felles studiepoeng i tverrfaglig samarbeid” for Høgskolen i Sør-Trøndelag, Avdeling for helse og sosialfag, er inkludert i studieplanen.

Utdanningsspesifikk del

Studiet beskrives fra og med kapittel 7.

Grunnlaget for studieplanen er forsøkt tilpasset til:

- Fremtidig utdanning av fagpersonell for diagnostisering og (re)habilitering av hørselshemmede. Dette er en rapport utarbeidet av en gruppe bestående av representanter fra Institutt for Spesialpedagogikk, Universitetet i Oslo og tidligere Institutt for audiografutdanning. Her foreslåes for Utdannings- og forskningsdepartementet at det opprettes et bachelor- og masterstudium innen audiologi.
- ”Utvidelse av audiografstudiet ved Høgskolen i Sør-Trøndelag (HiST), fra en to-årig til en tre-årig utdanning, Begrunnelse.” Denne begrunnelsen ble skrevet av Institutt for audiografutdanning til møtet i høgskolestyret 19.12.01.
- Stortingsmelding 27, 2002-2001, ”Gjør din plikt - Krev din rett, Kvalitetsreform av høyere utdanning.”
- Kvalitetsreformen - overgang til ny gradsstruktur, 3-årige studieløp og nye vurderingsformer. Utdannings- og forskningsdepartementet brev av 05.10.01.
- Introduction to the General Audiology Paper, 210801. Utgitt av European Federation of Audiology Societies (EFAS). Her skisseres innholdet i en utdannelse av en ”generell audiograf”. Studiet er bygget opp med tre år teoretiske studier og et år praktisk trening.
- Lov om universitet og høgskoler. Lov 010595 nr. 22.
- Forskrift om eksamen ved Høgskolen i Sør-Trøndelag

GENERELL DEL

Teksten i den generelle delen er hentet fra
nasjonal rammeplan for felles 30 studiepoeng
for helse- og sosialfagutdanningene utarbeidet
av Rådet for høgskoleutdanning i helse og sosialfag
den 08.12.94

INNLEDNING
Rammeplanens generelle del er felles for følgende 3-årige høgskoleutdanninger i helse- og sosialfag: Barnevernspedagog-, ergoterapeut-, fysioterapeut-, radiograf-, sosionom-, sykepleier-, vernepleier - og audiografutdanning. Fellesinnholdet i kapittel 5 for disse utdanningene utgjør 30 studiepoeng. På grunn av den høye andelen naturvitenskapelige fag i bioingeniørutdanningen er tilsvarende fellesinnhold for denne utdanningen 15 studiepoeng.

1.1 RAMMEPLAN – FAGPLAN

Rammeplanene er nasjonale og viser rammer og setter standard for hver enkelt utdanning. De inneholder mål for hva utdanningene skal kvalifisere til, viser utdanningenes omfang og innhold og gir retningslinjer for vurderingsordninger og arbeids- og studieformer. Nærmere regler for eksamen går fram av lov om universiteter og høgskoler og høgskolenes forskrifter for eksamen.
Rammeplanene skal være retningsgivende for høgskolenes tilrettelegging av studiene.

Høgskolene utarbeider fagplaner på basis av rammeplanen. Fagplanen skal beskrive faglig innhold ut fra hoved- og delemner i rammeplanen og gi et utfyllende bilde av emnene. Arbeids- og undervisningsformer skal beskrives, likeledes vurderingsformer og krav for å gå opp til eksamen. Fagplanen skal gi utfyllende opplysninger om organisering, studieprogresjon, eventuelle praksisformer og forholdet mellom teori og praksis. Pensumlister skal angis i fagplanen.
Fagplaner som følger en godkjent rammeplan skal godkjennes av høgskolenes styre, eller av vedkommende avdeling etter styrets bestemmelse. Fagplanen skal angi når den er vedtatt av høgskolen og hvilken rammeplan den bygger på. Den skal ha samme studiebetegnelse som rammeplanen. Godkjente fagplaner sendes nasjonalt rådgivende organ til orientering.

Dersom høgskolene i spesielle tilfeller finner det nødvendig å fravike rammeplanen, må det søkes departementet om dette etter at det er innhentet uttalelser fra råd og faglige samarbeidsorganer.

Det finnes ingen nasjonal rammeplan for utdanning i audiologi. Studieplanen beskriver innhold og setter standard for utdanningen. Semesterplaner beskriver det fagplanene ved de øvrige helse – og sosialfaglige utdanningene gjør.

1.2 HISTORIKK

Høgskoleutdanningene i helse- og sosialfag har gjennomgått store forandringer de siste tiårene. Fra å være enkeltstående utdanninger med forskjellig opphav, historiske tradisjoner og utviklingsforløp samt få forbindelseslinjer, er de gradvis ført inn under samme regelverk. De er delvis samlokalisert og mer samordnet enn før.

Ved stortingsvedtak i 1977 ble det slått fast at en rekke helse- og sosialfagutdanninger skulle være "postgymnasiale", enhetlige og foregå i egne faghøgskoler. Dette ble det formelle grunnlaget for å plassere disse utdanningene i høgskolesystemet.

Rådet for sosialarbeiderutdanning ble etablert i 1967. I 1981 ble det overordnede ansvaret for de statlige helsefagutdanningene overført fra Sosialdepartementet til daværende Kultur- og vitenskapsdepartementet. Nasjonale, profesjonsbaserte fagråd ble opprettet: Rådet for ergoterapeututdanning og fysioterapeututdanning, Rådet for medisinsk-teknisk laboratoriepersonell, senere kalt Rådet for bioingeniørutdanning, Rådet for

radiografutdanning, Rådet for sykepleierutdanning og Rådet for vernepleierutdanning. I 1986 ble også de fylkeskommunale utdanningene overført til staten. I 1991 ble de seks fagrådene samlet i Rådet for høgskoleutdanning i helse- og sosialfag.

Flere av utdanningene har i løpet av denne perioden fått utvidet studietiden fra to, eller to og et halvt, til tre år – barnevernspedagogutdanningen i 1982, bioingeniørutdanningen i 1985, fysioterapeututdanningen i 1987 og audiografutdanningen i 2002. Samtidig har det skjedd endringer i regelverket som har regulert utdanningene.

De fem fagrådene for helsepersonellutdanning gjennomførte i løpet av 1980-årene justering av eksisterende planer, eller utarbeidet nye rammeplaner for hver utdanning. Dette rammeplanarbeidet avdekket etter hvert at noe av innholdet var sammenfallende, og at deler av rammeplanene kunne ha vært felles.

I 1980-årene ble også det øvrige regelverket for utdanningene justert. Det ble utarbeidet nye opptakskrav, nye kvalifikasjonskrav for undervisningspersonell og nye eksamensforskrifter og vurderingsreglement. Regelverket, som tidligere ble utarbeidet spesielt for hver enkelt utdanning, ble i 1990-årene gjort ens for all høgskoleutdanning. Fra 1991 ble Universitetslovens kapittel 11 "Eksamen og grader ved universitet og høgskoler" også gjort gjeldende for helsefagutdanningene. Med dette ble disse utdanningene sidestilt med annen høyere utdanning, og høgskolene ble gitt rett til å utstede cand.mag.-vitnemål.

Lov om universiteter og høgskoler av 12. mai 1995 nr. 22 trådte i kraft 1. januar 1996 og erstattet en rekke forskrifter som gjaldt helse- og sosialfagutdanningene.

2 SAMFUNNSUTVIKLINGEN

Helse- og sosialarbeideres daglige arbeid påvirkes av ulike trekk ved samfunnsutviklingen.

2.1 ENDRINGER I MILJØ OG LEVEKÅR

Erkjennelse av sammenhengen mellom sykdom og miljøfaktorer som fysisk og psykososialt arbeidsmiljø, boforhold og den enkeltes levevaner fordrer økologisk kunnskap og samfunnsbevissthet.

Helse- og sosialarbeiderne vil stilles overfor vanskelige og sammensatte utfordringer når de skal møte behovene som oppstår i tilknytning til for eksempel arbeidsledighet. Andre store utfordringer er blant annet rusmiddel- og voldsproblemer og de vansker det skaper for familier som rammes. Økt innvandring har ført til at etnisk, kulturell og religiøs pluralisme har blitt en del av samfunnsutviklingen. Helse- og sosialarbeidere møter i sitt arbeid mennesker med andre normer og verdier enn dem selv. Dette stiller krav til tverrkulturell forståelse. Internasjonaliseringen fører også til at helse- og sosialfagutdanningene vil måtte tilpasse seg kravene til gjensidig godkjenning innen det europeiske fellesskap.

2.2 ENDRINGER I MEDISINSK UTVIKLING OG BEFOLKNINGENS HELSETILSTAND

Erkjennelsen av et økende antall eldre, funksjonshemmede og kronisk syke i årene framover representerer en stor utfordring for helse- og sosialpersonell. Endringer i sykdomsbilder oppstår blant annet som følge av endret alderssammensetning, uheldige miljøfaktorer og endrede levevaner. Nye kunnskaper om årsaker og konsekvenser av sykdommer og bedrede behandlingstilbud vil øke etterspørselen etter helsetjenester. Økt kunnskapsnivå og større krav til tjenestenes tilgjengelighet og kvalitet stiller store krav til helse- og sosialarbeidere. Én konsekvens av den medisinsk teknologiske utviklingen er at grensene mellom liv og død flyttes. Dette øker kravene til etisk kunnskap og etisk refleksjon i yrkesutøvelsen.

2.3 HELSE- OG SOSIALPOLITIKK

De siste 20 årene har vært preget av gjennomgripende helse- og sosialpolitiske reformer. Kommunene har fått større ansvar for helse- og sosialtjenesten, og vi har fått en klarere ansvarsfordeling mellom forvaltningsnivåene. Konsekvensene av dette er blant annet større samordning av tjenestene og økt samarbeid mellom yrkesgruppene tilknyttet sektoren. Betydningen av, og behovet for, tverrfaglig og tverretatlig helsefremmende og forebyggende arbeid har kommet klarere fram. Helse- og sosialarbeiderne arbeider både innenfor og utenfor det offentlige hjelpeapparatet, og yrkesutøverne må kunne forholde seg til de frivilliges innsats, sosiale nettverk og lokale organisasjoner og institusjoner.

Målene for helse- og sosialtjenesten, som blant annet innebærer å sette brukernes behov i sentrum, vil ikke alltid være i overensstemmelse med effektiviseringsmål. Dette stiller krav til samfunnsfaglig og etisk kunnskap hos yrkesutøverne samt kjennskap til arbeid med kvalitetssikring og internkontroll. En viktig oppgave vil være å utforme de offentlige tjenestene slik at tilbudene framstår som helhetlige og sammenhengende for brukerne.

2.4 UTDANNINGSPOLITISKE MÅL OG PRIORITERINGER

Helse- og sosialfagutdanningene må reflektere de prioriteringer som er nedfelt i gjeldende helsepolitiske dokumenter, blant annet behovet for å fremme samarbeid og helhetssyn. Et utdanningspolitisk mål i høgskolesektoren er økt samordning av utdanningene. Med dette ønsker man både å fremme samarbeidet mellom ulike yrkesgrupper, etablere større og tyngre fagmiljøer, bedre ressursutnyttelsen gjennom økonomisk og administrativ rasjonalisering og bedre vilkårene for studentene.

Problemstillingene yrkesutøverne stilles overfor i det felles praksisfeltet blir stadig mer komplekse og stiller nye krav til lagarbeid og tverrfaglig kompetanse. Det overordnede helsepolitiske prinsippet om å utvikle et helhetssyn på brukeren som et menneske med visse rettigheter og krav krever styrking av samarbeidet mellom ulike faggrupper. Evne til samarbeid må oppøves i utdanningene. De ulike fagtradisjonenes kvalitet vil kunne styrkes gjennom et samarbeid der eget fag videreutvikles gjennom kritikk utenfra.

Utdanningene skal legge grunnlaget for livslang læring. Studentene skal forstå betydningen av, og kjenne seg forpliktet til, stadig å stille nye spørsmål. De skal kunne fornye og utvikle holdninger, ferdigheter og kunnskaper etter endt treårig høgskoleutdanning.

3 HELSE- OG SOSIALFAGLIG YRKESKOMPETANSE

Utvikling av yrkeskunnskap foregår i et samspill mellom teoretiske studier og praktiske erfaringer.

Et sentralt fellestrekk ved helse- og sosialfaglig yrkesutøvelse er direkte samarbeid med enkeltmennesker med behov for hjelp eller informasjon.

3.1 VERDIER

Helse- og sosialfaglig yrkesutøvelse er basert på felles verdier. I vår kultur står menneskerettighetstenkningen sentralt, og høgskoleutdanningene i helse- og sosialfag baserer seg på følgende grunnleggende moralske prinsipper;

- respekt for livets ukrenkelighet
- respekt for menneskets egenverd
- solidaritet med de svakstilte

Med de endringer vår kultur og vårt samfunn kontinuerlig gjennomgår, vil helse- og sosialfagenes verdier stadig utfordres. Etisk teori og etiske prinsipper og verdier er viktige elementer å sikre i utdanningene. Utdanningene skal søke å ivareta et helhetlig syn på mennesket og fremme verdier som rettferdighet, ansvarlighet og solidaritet.

Kandidatene skal etter endt utdanning utøve etisk forsvarlig arbeid. Dette skal komme til uttrykk i praktiske situasjoner og gjennom det syn yrkesutøverne har på brukere av tjenesten og samarbeidspartnere.

3.2 FORHOLDET MELLOM TJENESTEYTER OG BRUKER

Utdanningene skal vektlegge kunnskaper og holdninger i forhold til menneskesyn, menneskeverd og menneskerett. Det må legges vekt på å utdanne yrkesutøvere med respekt for brukernes egen kunnskap og personlige valg. I tillegg til dette må yrkesutøverne kunne erkjenne og beherske forholdet mellom brukernes språk og fagspråket.

For å kunne møte brukerne av tjenestene på en faglig måte, kreves i tillegg til den etiske dimensjon, kunnskaper om og evne til kommunikasjon og samhandling som en del av den enkelte helse- og sosialarbeiders samlede kompetanse.

Helhet

Et helhetlig syn på brukerne er avgjørende for et godt tilbud. Den enkelte tjenesteyteren forholder seg til hele mennesket med dets fysiske, psykiske, sosiale, kulturelle og åndelige sider. I tillegg bør de sosiale og helsemessige problemene ses i sammenheng med samfunnsmessige faktorer av politisk og økonomisk karakter. Det enkelte menneskets problemer sammenholdes med både individuelle og samfunnsmessige faktorer.

Samarbeid og samhandling

For å hjelpe den enkelte vil det ofte være nødvendig å samarbeide med andre yrkesgrupper. Samarbeid og helhetssyn på brukerne er derfor to sider av samme sak. Kunnskaper om samarbeidsformer og om andre faggruppers kompetanse er nødvendig. Det

vil derfor være behov for å utvikle et begrepsapparat som gjør at yrkesutøverne og brukerne kan kommunisere godt.

Yrkesutøverne skal ha en holdning og en måte å arbeide på som sikrer brukerne medinnflytelse. Samhandling med brukeren skal være et utgangspunkt for tiltak. Brukere som selv ikke er i stand til å fremme sine interesser, skal, der det er mulig, veiledes og gjøres bevisste på egne ressurser på en slik måte at det kan hjelpe dem til å gjenvinne og bedre sine evner og muligheter.

Omsorg

I helse- og sosialfaglig sammenheng er brukeren ofte avhengig av den som yter tjenesten. I dette arbeidet er omsorg for brukeren og dennes nærmeste sentralt. Omsorg er blant annet å vise innlevelse i, forståelse for, og å være solidarisk med den andre og handle ut fra det. Et krav til yrkesutøverne i helse- og sosialsektoren er derfor at de skal ha en gjennomtenkt holdning til sitt forhold til brukerne og utøvelsen av makt, kontroll og hjelp.

3.3 TILEGNELSE AV KUNNSKAP FOR YRKESUTØVELSE

Det er ulike oppfatninger av hvordan kunnskap tilegnes i praktiske yrker. Erkjennelse av mangfoldet i det som kan bidra til oppnåelse av yrkeskompetanse må føre til variasjon i metodene for tilegnelse av kunnskap. Det er viktig å ha kjennskap til sitt fags særegne tenke- og handlemåter. Et solid teoretisk fundament vil utvide spekteret av tilnærmingsmåter i forhold til pasienter og klienter. Refleksjon over praktiske situasjoner og handlinger vil fremme tilegnelsen av yrkets kunnskaper, ferdigheter og holdninger, og er nødvendig for utviklingen av et faglig skjønn. Utviklingen av et godt skjønn skjer gjennom erfaring i praktisk yrkesutøvelse og er vesentlig for yrkesutøvelsens kvalitet.

Utøverne må ha evne til å reflektere over og kritisk vurdere egen yrkesgruppes arbeidsmåter og tiltak. I utdanningstiden må studentene lære å fordype seg i faglige spørsmål på en selvstendig og kritisk måte. De må kunne reflektere over forutsetningene for og konsekvensene av sine faglige valg.

4 FELLES MÅL, ARBEIDS- OG VURDERINGSFORMER

4.1 MÅL

Helse- og sosialfagutdanningene har som overordnet mål å utdanne reflekterte yrkesutøvere som setter mennesket i sentrum, og som kan planlegge og organisere tiltak i samarbeid med brukere og andre tjenesteytere.

4.2 ARBEIDSFORMER

Studiene bør være utformet ut fra det grunnsynet at studentenes arbeidsoppgaver skal være knyttet til utfordringer som har betydning for videre læring og arbeid. Arbeidsoppgavene bør være med på å støtte studentenes egne initiativ.

Arbeidsformene skal tilrettelegges slik at studentene oppøver evne til samarbeid og økt forståelse og respekt for andres fagfelt. Det bør legges opp til møter mellom de ulike studentgruppene i løpet av utdanningene. Her kan det være aktuelt med felles prosjektoppgaver, eventuelt felles temadager. Arbeidsformene som benyttes skal bidra til å styrke studentenes motivasjon for fagene og det yrket de har valgt.
Høgskolen skal tilrettelegge studentenes medinnflytelse på egen studiesituasjon slik at de deltar i beslutningsprosessene i utdanningsinstitusjonen.

4.3 VURDERINGSFORMER

Generelle regler for eksamen går fram av lov om universitet og høgskoler. Ifølge loven har høgskolenes styre myndighet til å fastsette forskrift om avleggelse og gjennomføring av eksamener og prøver, vilkår for å gå opp til eksamen eller prøve på nytt, adgang til ny praksisperiode og bestemmelser om og vilkår for oppmelding til eksamen eller prøve. Høgskolens forskrift må ta utgangspunkt i sentralt fastsatt forskrift om faglig innhold og vurderingsordninger for de enkelte utdanninger. Vurderingsformene som benyttes må ha sammenheng med utdanningens mål, innhold og arbeidsformer.

5 FELLES INNHOLDSDEL

30 STUDIEPOENG

Tverrfaglig samarbeid er nødvendig for å løse de sammensatte problemene i helse- og sosialsektoren. Synliggjøring av felles innhold i utdanningene er et bidrag til å bedre lagarbeidet ved å øke viljen og evnen til samarbeid. En felles innholdsdel på 30 studiepoeng i rammeplanene er obligatorisk for barnevernspedagog-, ergoterapeut-, fysioterapeut-, radiograf-, sosionom-, sykepleier-, vernepleier - og audiografutdanningene.
Bioingeniørutdanningen har en 15 studiepoengs innholdsdel felles med mer teknisk rettede helsefagutdanninger.
Felles studiepoeng i tverrfaglig samarbeid er integrert i studieplan for Program for audiografutdanning på følgende måte:

5.1 FORMÅL

Den felles innholdsdelen skal bidra til at studentene tilegner seg nødvendig kunnskap og forståelse i en felles referanseramme for yrkesutøvere i helse- og sosialtjenestene. Denne referanserammen kan danne basis for utvikling av felles holdninger og noen felles ferdigheter. En sentral begrunnelse for å trekke ut det som er likt i rammeplanene til en felles del er ønsket om et bedre samarbeid mellom yrkesutøvere med forskjellige profesjonsutdanninger. Utdanningene kan med utgangspunkt i dette legge forholdene til rette for at studentene får trening i tverrfaglig samarbeid allerede i utdanningsperioden.
I tredje studieår gjennomføres Helseeksperter i team, et intensivt tre ukers samarbeid på tvers av de ulike helse og sosialfagutdanningene.

Den felles innholdsdelen skal bidra til å utdanne yrkesutøvere som:

a) tar utgangspunkt i brukernes behov i sitt arbeid, og som kan planlegge og organisere tiltak i samarbeid med de mennesker det gjelder
b) har evne til å reflektere over og begrunne sin virksomhet i forhold til overordnede faglige og etiske perspektiver, og kan se sin egen yrkesrolle i et kritisk lys
c) tar medansvar for tilbakemelding til faglig og politisk myndighet om årsaker til hjelpebehov og virkning av tiltak og uheldige samfunnsforhold
d) kan bidra til at den som trenger hjelp fra helse- og sosialsektoren får et egnet tilbud
e) har kunnskap om organisasjonens plass i samfunnet og egen plass i organisasjonen
f) har kunnskap om andre yrkesgrupper, og som kan vurdere egen og andres kompetanse i konkrete samarbeidssituasjoner

5.2 INNHOLD OG STUDIEPOENGSFORDELING

Oversikt over hoved- og delemner i felles innholdsdel
totalt 30 studiepoeng

1	**Vitenskapsteori, forskningsmetode og etikk**	**15 studiepoeng**
1A	Vitenskapsteori og forskningsmetode	6 sp.
1B	Etikk	9 sp.
2	**Samfunnsfaglige emner**	**15 studiepoeng**
2A	Stats- og kommunalkunnskap, helse- og sosialpolitikk	9 sp.
2B	Kommunikasjon, samhandling og konfliktløsning	6 sp.

Omfanget av emnene i den felles innholdsdelen angir en felles minstestandard.

5.3 HOVEDEMNE 1: VITENSKAPSTEORI, FORSKNINGSMETODE OG ETIKK

15 STUDIEPOENG

Delemne 1A Vitenskapsteori og forskningsmetode

6 studiepoeng

Vår oppfatning av virkeligheten er sterkt påvirket av vitenskapelige paradigmer. Dette gjelder vår oppfatning av naturen, av mennesket og av hva vi oppfatter som meningsfylt. Vitenskapelige erkjennelser har derfor allmenn betydning som rekker ut over den rene forskningssammenhengen.

Helse- og sosialfagene beskrives ofte som praktiske fag. Teori, empiri og praksis er alle viktige elementer i feltet.

Studiet av dette emnet skal bidra til erkjennelse av vitenskapens betydning for generell fagkunnskap ved å gi eksempler på vitenskapsteoriers relevans for helse- og sosialfagenes fagområder. I utdanningen bør det legges vekt på forståelse av brukeren og dennes situasjon samt kunnskap om ulike problemløsningsstrategier. Studentene skal oppøve evnen til å tolke situasjoner og se seg selv som deltakere i denne prosessen.

Studentene skal gjennom studiet i vitenskapsteori og forskningsmetode:

- tilegne seg kunnskaper om vitenskap og vitenskapelig metode for å kunne lese forskningsrapporter og nyttiggjøre seg forskningsresultater i sin yrkesutøvelse

- lære å begrunne sine handlinger overfor brukerne, overfor andre yrkesutøvere og overfor arbeidsgivere
- forberedes til å kunne utføre prosjektarbeid og å dokumentere eget arbeid

Sentrale tema:
- konsekvenser av vitenskapsteoretiske retninger i helse- og sosialfagene
- helse- og sosialfag som praktiske fag, med vekt på begrepene teori, empiri og praksis
- fagkritikk og tekstkritisk virksomhet
- generelle krav til formulering av problemstillinger
- kjennskap til ulike metoder for innhenting og bearbeiding av data og ulike former for rapportering
- forskningsetikk for helse- og sosialfagene med vekt på informert samtykke

Delemne 1B Etikk

9 studiepoeng

Helse- og sosialarbeidere står i stor grad overfor samme type etiske dilemma i sin yrkesutøvelse hvor hensynet til brukernes helse, levekår og rettigheter, tilgjengelige ressurser, faglige prioriteringer og arbeidsgivers krav kan komme i konflikt. De er ofte i situasjoner der de må prioritere mellom ulike brukere og treffe avgjørelser om hvor mye hjelp den enkelte skal få. I utøvelsen av sitt yrke må de kunne skille mellom personlige, faglige og samfunnsmessige verdier. Problematisering av aktuelle verdier og arbeid med etiske dilemma bør derfor ha en sentral plass i studiet av etikk.

Samarbeid med brukerne skal være utgangspunkt for tiltak. 4 studiepoeng ligger derfor i praksisstudiene gjennom direkte arbeid med brukere, oppgaveskriving og refleksjon. Brukernes egne valg må settes i fokus. Å ha et brukerperspektiv innebærer å ha et sett av verdier som er forpliktende for helse- og sosialarbeidere.

Studentene skal gjennom studiet i etikk:
- utvikle et helhetlig syn på mennesket og respekt for menneskets integritet og rettigheter
- utvikle forståelse for etiske dilemma på samfunnsplan knyttet til helse- og sosialpolitikken og konsekvensene for levekår og velferd
- oppøve evne til å avsløre verdikonflikter og etiske dilemma i praktisk helse- og sosialarbeid på individ-, gruppe- og samfunnsnivå, og oppøve evne til etisk refleksjon og utvikle etisk handlingsberedskap

Sentrale tema:
- menneskerettighetene
- etisk teori; pliktetikk, sinnelagsetikk, konsekvensetikk og omsorgsetikk
- aktuelle verdier og normer i samfunnet og i helse- og sosialfagene, hvordan de henger sammen med og styrer praktisk handling
- ulike verdioppfatninger, menneskesyn og livssyn
- etiske dilemma i helse- og sosialsektoren og trening i etisk refleksjon
- samfunnsutviklingen sett i forhold til utfordringene i helse- og sosialsektoren og utviklingen av verdier og normer
- makt, tvang og kontroll
- yrkesetikkens prinsipper og verdier
- taushetspliktens etiske sider

5.4 HOVEDEMNE 2: SAMFUNNSFAGLIGE EMNER

15 STUDIEPOENG

Behovene befolkningen til enhver tid har for helse- og sosialtjenester har nær sammenheng med de problemene samfunnsutviklingen skaper. Økt kunnskapsnivå i befolkningen og økte forventninger til tilgjengelighet og kvalitet i helse- og sosialsektoren stiller høye krav til yrkesutøvelsen.

Delemne 2A Stats- og kommunalkunnskap, helse- og sosialpolitikk

9 studiepoeng

Det er nødvendig med samarbeid på tvers av forvaltningsnivåene, over fylkes- og kommunegrensene og over profesjonsgrensene. Kunnskaper om aktører og beslutningsprosesser i helse- og sosialtjenesten og innenfor det politiske systemet er viktige i dette emnet.

Yrkesutøverne kan arbeide innenfor og utenfor det offentlige hjelpeapparat. Oppgavefordeling mellom privat og offentlig virksomhet er derfor et viktig tema.

For helse- og sosialarbeiderne skal brukernes rettigheter og levekår stå i fokus. Lovverket som regulerer de ulike deltjenestene vil også direkte eller indirekte regulere brukernes rettigheter i forhold til tjenestene.

Effektivitet i helse- og sosialsektoren er viktig, og stiller krav til kunnskaper om de helse- og sosialpolitiske prioriteringene som til enhver tid er gjeldende. Dette temaet ligger i skjæringspunktet mellom emnene etikk og helse- og sosialpolitikk, og vil derfor kunne vektlegges innenfor begge områdene.

Fortsatt er det forskjeller i levekår mellom ulike grupper i befolkningen. Sammenhengen mellom samfunnsutvikling og individuelle problemer med hensyn til helse, sykdom og sosiale problemer er sentral. 2,5 studiepoeng legges til praksistudiene der studentene gjennom direkte arbeid med brukere utøver profesjonen.

Studentene skal gjennom studiet i stats- og kommunalkunnskap, helse- og sosialpolitikk tilegne seg kunnskaper om:

- forvaltningsnivå og beslutningsprosesser
- velferdssamfunnet og helse- og sosialpolitikken
- relevante lover, om lovgrunnlag og rettssikkerhet
- rammene for eget arbeid og oppgavefordelingen mellom yrkesgruppene
- hvordan prioriteringer i samfunnet generelt, og i helse- og sosialpolitikk spesielt, får konsekvenser for ulike brukergrupper
- hvordan de selv kan påvirke helse- og sosialpolitikken

Sentrale tema:

- helse- og sosialsektoren på kommunalt, regionalt og statlig nivå
- beslutningsprosesser i helse- og sosialsektoren
- aktører innenfor helse- og sosialtjenesten
- forholdet mellom offentlig og privat ansvar og omsorg
- velferdsstatens utvikling
- sammenhengen mellom samfunnsutvikling, levekår og opplevde helse- og sosialproblemer

- profesjonalisering i helse- og sosialsektoren samt beskrivelse av yrkesgruppene i helse- og sosialfeltet
- lovverket som regulerer helse- og sosialsektorens virkefelt samt lov om folketrygd, brukerrettigheter, taushetsplikt og rettssikkerhet
- finansiering av tjenestene og brukerbetaling
- helse- og sosialpolitiske prioriteringer
- kvalitetssikring, internkontroll og kvalitetsutvikling

Delemne 2B Kommunikasjon, samhandling og konfliktløsning

6 studiepoeng

Yrkesutøverne skal samarbeide med brukerne og sette deres rettigheter og behov i fokus. Samarbeidet mellom yrkesutøver og bruker skal bygge på respekt for brukernes kunnskaper, erfaringer og personlige valg. Kommunikasjonen er derfor av sentral betydning, og det er viktig å erkjenne og beherske forholdet mellom brukernes språk og fagspråket.

Ulike yrkesgrupper innenfor helse- og sosialsektoren skal i noen tilfeller utføre sine tjenester overfor de samme brukerne. For å hjelpe den enkelte bruker vil det ofte være nødvendig å samarbeide med andre yrkesgrupper. Utfordringen som dette stiller yrkesutøverne overfor, er et viktig tema innenfor dette delemnet.

Studentene skal gjennom studiet i kommunikasjon og samhandling utvikle sine ferdigheter:
- i kommunikasjon og samarbeid
- i å oppøve evne til lagarbeid, både sammen med brukerne og andre yrkesgrupper
- i å tilegne seg kunnskaper om samarbeidsformer og andre faggruppers kompetanse

Sentrale tema:
- kommunikasjon mellom yrkesutøver og bruker
- tverrkulturell kommunikasjon
- kommunikasjon i smågrupper og organisasjoner
- oppøving av evne til samarbeid og konfliktløsning

UTDANNINGSSPESIFIKK DEL

6 AUDIOLOGI SOM FAG OG YRKE

Audiografens funksjon bygger på en integrering mellom samfunnsvitenskapelige, naturvitenskapelige og humanistiske emner med spesiell fordypning i audiologi. Audiografen arbeider i hovedsak med utredning av hørselen ved hjelp av hørselsmålinger og intervju, samt med (re)habilitering av hørselshemmede hvor momenter som behovsutredning, tilpasning av hjelpemidler, vurdering og oppfølging inngår. Hensikten med arbeidet er først og fremst å iverksette planmessige og systematiske tiltak for å bedre brukerens evne til kommunikasjon ut ifra individuelle behov og forutsetninger. Audiografen har også en pedagogisk funksjon og gir informasjon og veiledning til aktuelle brukergrupper, pårørende og helsepersonell.

Audiografens arbeidsoppgaver er spredt på mange ulike områder i samfunnet. Audiografene har sin virksomhet ved høresentraler, hjelpemiddelsentraler, privatpraktiserende øre-nese-halsspesialister, høreapparat-forhandlere, høreapparatimportører og som privatpraktiserende audiografer.

Mye av innholdet i audiografstudiet er hentet fra fagområdet audiologi. Audiologi er den vitenskapelige læren om hørsel og hørselsrelaterte problemer, og omhandler blant annet årsaker til og graden av hørselsnedsettelse, forebyggende og utredende arbeid, samt (re)habilitering av hørselshemmede. Samfunnsvitenskap og humanistiske emner utgjør en vesentlig del av innholdet i studiet og er med på å belyse den betydningen som samspillet mellom individets forutsetninger, sosiale sammenheng og samfunnsmessige forhold har for menneskelig utvikling og funksjon. Videre er disse emnene viktige for å forstå menneskers psykiske, sosiale og miljømessige bakgrunn for å kunne iverksette tiltak som bidrar til høy livskvalitet. Gjennom dette fagområdet gis det også forståelse av og kunnskaper om betydningen av god kommunikasjon og samhandlingskompetanse. Naturvitenskap og teknikk utgjør en stor del av innholdet, og dette forholdet har tidligere medført en utdanning og yrkesidentitet som i stor grad har blitt knyttet til en teknisk tradisjon. Et økt fokus mot samfunnsvitenskapelige og humanistiske emner medfører behov for en større integrering av samfunnsvitenskapelige, humanistiske, naturvitenskapelige og audiologiske emner, men det teknisk audiologiske grunnlaget må ligge i bunnen som et viktig fundament.

Audiografens funksjon er å øke hørselshemmede menneskers forutsetning for livsutfoldelse og deltakelse i et meningsfylt sosialt liv. Audiografen arbeider med enkeltmennesker eller grupper av mennesker på alle alderstrinn, fra ulike samfunnslag og med ulik kulturell bakgrunn.

Samarbeid

Tjenester tilpasset den enkelte bruker forutsetter ofte både tverrfaglig og tverretatlig samarbeid. Audiografer vil i sitt arbeid med utredning og (re)habilitering av brukere ha oppgaver som grenser til andre helse- og sosialarbeideres og mot pedagogers ansvarsfelt. Audiografen kan fungere som brukerens kontaktperson overfor ulike instanser innen hørselsomsorgen. Dette er instanser som: pedagogisk psykologisk tjeneste, audiopedagog, øre-nese-halslege, hjelpemiddelsentral og Rikstrygdeverket.

6.1 HISTORIKK

På 1950-tallet startet man i Norge gjennomføring av 1-2 ukers kurs for å utdanne audiometriser. Disse kursene, som ble holdt med regelmessige mellomrom, hadde til hensikt å gi elevene opplæring i tone- og taleaudiometri. I 1964 startet det første kurset i

Helsedirektoratets regi for utdanning av audiografer. Dette kurset hadde en varighet på et halvt år, og siden har lignende kurs med 1 års varighet vært arrangert med uregelmessige intervaller. Våren 1988 vedtok Stortinget å opprette 2-årig utdanning for audiografer, tilknyttet Det Regionale Høgskolestyret i Trondheim. Ved oppstart høsten 1989 ble utdanningen, som er den eneste av sitt slag i Norge, knyttet til Vernepleierhøgskolen, siden Trondheim Helsefaghøgskole, og fra høsten 1994 ble den en del av Høgskolen i Sør-Trøndelag, Avdeling for helse- og sosialfag. Høgskolestyret ved Høgskolen i Sør-Trøndelag vedtok 30.01.02 at audiografutdanningen fra høsten 2002 utvides til et 3-årig bachelor-studium.

6.2 UTVIKLINGSTREKK INNEN AUDIOLOGI

Audiografens daglige arbeid påvirkes av ulike trekk ved samfunnsutviklingen og vil på grunn av endringer i miljø og levekår stilles overfor nye utfordringer. Økt innvandring er blitt en del av samfunnsutviklingen, og dette fører til at audiografen i sitt arbeid møter mennesker med ulike normer og verdier. Dette krever tverrkulturell forståelse.
Gjennomgripende helse- og sosialpolitiske reformer har ført til at kommunene har fått større ansvar for helse- og sosialtjenesten, og man har fått en klarere ansvarsfordeling mellom forvaltningsnivåene. Konsekvensen av dette er at betydningen av og behovet for tverrfaglig og tverretatlig helsefremmende og forebyggende arbeid har kommet tydeligere fram. Målene for helse og sosialtjenesten, som blant annet innebærer å sette brukerens behov i sentrum, stiller krav til samfunnsfaglig og etisk kunnskap hos audiografene samt kjennskap til arbeid med kvalitetssikring og internkontroll.
På den fagspesifikke siden vil nye teknikker bli introdusert, og stadig nye grupper vil kunne få tilbud om undersøkelse og behandling. Disse nye teknikkene gjør at barn kan diagnostiseres helt ned i 0-6 mnd. alder, og slike screeningundersøkelser etableres på stadig flere plasser både nasjonalt og internasjonalt. En konsekvens av undersøkelsene er at man begynner med høreapparattilpasning på meget små barn, hvilket gir nye utfordringer til audiografene. Samtidig vil "eldrebølgen" medføre en økt etterspørsel etter audiologiske tjenester. Den tekniske utviklingen fører til at audiografen i langt større grad kommer til å bruke datamaskinassistert test- og rehabiliteringsutstyr som vil bli koblet i nettverksløsninger. Dagens audiografer må derfor ha en grunnleggende naturvitenskapelig og medisinsk bakgrunn for å kunne fungere i den framtidige hørselsomsorgen, samtidig som samfunnsvitenskapelige og humanistiske emner er vesentlige for å kunne forholde seg til brukerens fysiske, psykiske, sosiale, kulturelle og åndelige sider. Økt etterspørsel og økt krav til kvalitet vil medføre at audiografen må se seg selv som en del av et audiologisk team som strekker seg utover egen arbeidsplass. I framtidens hørselsomsorg i Norge forventes det at alle institusjoner som arbeider med hørselsproblematikk (hjelpemiddelsentraler, hørselssentraler, institusjoner, kompetansesentra, fylkesaudiopedagoger, pasientorganisasjoner osv.) vil samarbeide tettere enn i dag for å optimalisere og effektivisere tjenestetilbudet.

6.3 AUDIOGRAFERS OPPGAVER OG ANSVAR

Audiografene har en sentral rolle innenfor hørselsomsorgen. De viktigste arbeidsoppgavene er utredning av hørsel og (re)habilitering av hørselshemmede. Dette inkluderer tilpasning av høreapparater og tekniske hjelpemidler, veiledning, undervisning og hørselsforebyggende tiltak. Audiografen arbeider i nær kontakt med brukeren, og er den som i stor grad følger brukeren gjennom hele prosessen i behandlingsapparatet. Audiografen får derfor et spesielt ansvar for brukeren, og det innebærer at det opparbeides et tillitsforhold mellom bruker og fagperson. Audiografen er ofte brukerens nærmeste kontaktperson overfor de forskjellige

instansene innen hørselsomsorgen. Audiografen utfører sitt arbeid i samråd med øre-nese-halsleger, audiopedagoger, audioingeniører, audiofysikere etc.

Diagnostisering av hørselstap

Audiografen er sentral i den audiologiske utredningen og har et omfattende ansvar for planlegging og gjennomføring av audiologiske og otonevrologiske målinger. Dette krever vurderinger underveis for å avklare om disse er holdbare i klinisk sammenheng samt en kontinuerlig oppdatering av egen kunnskap om nye målemetoder og nytt teknisk utstyr. Basert på audiografens arbeid med hørselstesting av brukeren stiller legen diagnose. Dette krever at testen er utført korrekt, vurdert til å holde faglige mål, og videre at behovet for å utføre flere tester på grunnlag av resultatene er vurdert. Audiografen i samråd med ansvarlig lege informerer brukeren om resultatet av testing og ser til at den hørselshemmede kommer i kontakt med øvrige instanser innen hørselsomsorgen.

Hørselshabilitering/rehabilitering

Audiografen har *med*ansvar for at brukerens totale hørselssituasjon utredes og skal samtidig være i stand til å vurdere hvilke konsekvenser hørselstapet har for vedkommende. Audiografen har ansvaret for at det foretas en individuell behovskartlegging og at det i samråd med bruker prøves ut og tilpasses ulike hørselstekniske hjelpemidler inkludert høreapparat. Under utprøvingsfasen skal audiografens akustiske, psykoakustiske og fonetiske kunnskaper integreres. Den individuelt utformede behandlingen skal også omfatte medisinske, tekniske, pedagogiske, psykologiske og sosiale faktorer.

Audiografen informerer brukeren individuelt (eller i gruppe) om hørselsfunksjon, høreapparater og andre hørselstekniske hjelpemidler. Audiografen har også ansvar for at brukeren får opplæring i bruk og stell av hjelpemiddelet. Oppfølging med evaluering skjer både etter kortere og lengre tids bruk av hjelpemiddelet/høreapparatet.

(Re)habiliteringsprosessen av den hørselshemmede involverer audiografen fra oppstart til avslutning. Audiografen har fagkunnskap om det tekniske aspektet ved høreapparater og tekniske hjelpemidler, samt om den sosiale, psykologiske og pedagogiske rehabiliteringen.

Informasjon/undervisning/veiledning

Det inngår i audiografens rolle å gi informasjon/undervisning til helsepersonell og brukerorganisasjoner om hørsel, høreapparat og andre hørselstekniske hjelpemidler samt hvilke konsekvenser hørselstapet kan få for den enkelte hørselshemmede. Veiledning til pårørende krever spesiell kompetanse og må tilpasses individuelt. En annen viktig oppgave er å arbeide med informasjon som i samfunnsrelatert perspektiv bidrar til å bygge ned fordommer og negative holdninger til hørselshemming generelt.

Audiografer ved høresentraler og audiologiske avdelinger er involvert i den praktiske delen av utdanningen gjennom mottak av studenter i eksterne praksisstudier. Dette innebærer at de fleste audiografer fungerer som modeller og veiledere og får dermed et stort ansvar for at studenter oppnår målet for den yrkesrettede praksisen.

Forebyggende virksomhet

Til audiografens yrkesfunksjon hører å strebe etter en god ”hørselshelse” i samfunnet. Det er en viktig oppgave å forebygge hørselsskader og andre hørselsrelaterte sykdommer. Dette kan skje i samarbeid med høresentral/øre-nese-halsavdeling, skolehelsetjeneste, bedriftshelsetjeneste, førstelinjetjenesten med mer.

Forskning og utvikling

Audiografen deltar i faglig utviklingsarbeid, tar i bruk nye arbeidsmåter på grunnlag av forskning og annen faglig innovasjon og har forståelse for betydningen av egen personlig og faglig videreutvikling.

Andre oppgaver

Audiografens yrkesfunksjon kan også omfatte administrative oppgaver som organisering av den kliniske hverdag og budsjett- og materialforvaltning.

7 FORMÅL OG MÅL

Formålet med audiografutdanningen er å utdanne selvstendige, brukerorienterte og reflekterte yrkesutøvere. Utdanningen kvalifiserer for bachelorgrad og offentlig godkjenning som audiograf etter gjeldende regler.

Høgskolen skal:

- tilrettelegge slik at studenten får innsikt i og forståelse for utøvelse av yrket i samsvar med samfunnets nåværende og framtidige krav og behov
- bidra til utvikling av kunnskaper, ferdigheter og holdninger som er vesentlig for en kvalitativ høy faglig yrkesutøvelse som audiograf, og som danner grunnlag for videre utvidelse av kunnskap og ferdigheter
- tilby et læringsmiljø som fremmer studentens faglige engasjement, deltakelse og personlig utvikling, og som sosialiserer til et yrke
- fremme studentens evne til kritisk refleksjon over fag, etikk, egen yrkesrolle og samfunn
- gjennom kontakt med forskningsmiljøer, forskning og utvikling, videre- og etterutdanning stimulere til etablering og formidling av ny kunnskap innenfor relevante fagområder
- ha et nært samarbeid med praksisfeltet, brukerorganisasjoner og fagmiljøer, nasjonalt og internasjonalt

Studenten skal etter endt utdanning:

- ha utviklet en etisk bevissthet som gjør at han møter brukere og andre med holdninger bygget på respekt og likeverd
- forstå den betydning som samspillet mellom individets forutsetninger, sosiale sammenheng og samfunnsmessige forhold har for menneskelig utvikling og funksjon generelt og for funksjonshemmedes livssituasjon spesielt
- ha nødvendige kunnskaper om kroppens anatomi og fysiologi samt ulike former for funksjonssvikt som grunnlag for å vurdere hørsels(re)habiliterende tiltak
- ha nødvendige kunnskaper om menneskers psykiske, sosiale og miljømessige bakgrunn for å kunne iverksette tiltak som bidrar til høy livskvalitet
- ha utviklet gode kommunikasjonsevner slik at den kommunikative samhandling med bruker, adekvate nærpersoner og samarbeidspartnere skjer gjennom åpne, faglige og målrettede dialoger
- ha oversikt over hjelpeapparatet og kunne anvende det i samarbeid med andre yrkesgrupper og brukere til å fremme brukernes interesser
- kunne utføre ulike former for audiologisk utredning og diagnostisering
- se sammenheng mellom de forskjellige former for hørselsnedsettelse og mulige bakenforliggende årsaker og ut fra dette vurdere videre tiltak
- ha oversikt over ulike høreapparattilpasningsmetoder og etter brukers behov kunne foreta optimal tilpasning
- undervise og veilede brukere og gjennomføre gode oppfølgingsrutiner
- kunne dokumentere, kvalitetssikre og evaluere de tiltakene de har iverksatt
- ha kjennskap til andre aktuelle yrkesgrupper og kunne vurdere egen og andres kompetanse og ha utviklet evne til tverrfaglig samarbeid
- kunne delta i faglig utviklingsarbeid, ta i bruk nye arbeidsmåter på grunnlag av forskning og annen faglig innovasjon og ha forståelse for betydningen av egen personlig og faglig videreutvikling

8 SENTRALE KUNNSKAPSELEMENTER

Å forstå, forholde seg til og konkret handle i forhold til mennesker med hørselsrelaterte problemer krever innsikt i ulike kunnskapsområder og vitenskapelige disipliner. De utfordringer og problemer audiografer møter er sammensatte. De må derfor integrere ulike former for kunnskap i sin yrkesutøvelse.

Kompetent fagutøvelse forutsetter grundige kunnskaper om akustikk, språk og kommunikasjon, hørsels og balansesystem, menneskekroppens oppbygning og funksjon, samt forståelse for samspillet av biologiske, personlige, sosiale og kulturelle forhold. Kompetent fagutøvelse forutsetter integrering av praktisk og teoretisk kunnskap, sansemessig og følelsesmessig sensitivitet og kritisk refleksjon. Det er en generell faglig utfordring å kunne analysere hørselsrelatert problematikk for å forstå dens sammensatte karakter. Det knytter seg spesielle utfordringer til å velge hvilke tiltak som er relevante i den enkelte situasjon.

9 INNHOLD I AUDIOGRAFUTDANNINGEN

Audiografutdanningen utgjør 180 studiepoeng. Utdanningen er delt inn i fem hovedemner pluss en fordypningsdel. Et heltidsstudium tilsvarer 60 studiepoeng årlig. Utdanningen henter kunnskap fra mange fagområder, og det er den totale kompetansen som kandidatene har fått gjennom teoretiske og praktiske studier som utgjør audiografkompetansen.

Yrkesutøvelsen krever innsikt i ulike kunnskapsområder. Kunnskap, holdninger og ferdigheter må hentes fra både teori og praksis og fra egne og beslektede fagområder. Samordning og integrering er nødvendig. Det må legges vekt på å knytte sammen teori og praksis, samt egenutvikling og kritisk refleksjon i forhold til seg selv som praktisk yrkesutøver i samhandling med andre.

Deler av studiet gjennomføres felles med andre utdanninger for å fremme vilje og kompetanse til samarbeid hos fremtidens yrkesutøvere. Det er et krav at det tilrettelegges for praktisk ferdighetstrening og for bearbeiding av holdninger på høgskolen og i praksisfeltet. Praksisstudier og ferdighetstrening skal utgjøre minimum 46,5 studiepoeng hvorav 27,5 studiepoeng skal være i samarbeid med brukere.

I alt 30 studiepoeng er felles for helse- og sosialarbeiderutdanningene. Disse er beskrevet i kap. 6 i “Generell del” og merket med stjerne * i ”Fagspesifikk del”.

Oversikt over hoved- og delemner i audiografutdanningen
180 studiepoeng

1	**MEDISINSKE OG NATURVITENSKAPELIGE EMNER**	**25 studiepoeng**
1A	Audiologisk medisin	10 sp.
1B	Audiografenes eget lydlærekurs	2,5 sp.
1C	Lydlære og fonetikk	12,5 sp.
2	**SAMFUNNSVITENSKAPELIGE OG HUMANISTISKE EMNER**	**31,5 studiepoeng**
2A	Hørselshemming og samfunn	4 sp.
2B	Psykologi	4 sp.
2C	Audiopedagogikk	3 sp.
2D	Kommunikasjon *	6 sp.
2 E	Stats- og kommunalkunnskap, helse- og sosialpolitikk*	5 sp.
2F	Etikk *	2 sp.
2G	Helseeksperter i team* (3 sp etikk, 3 sp kommunikasjon, 1,5 sp stats-og kommunalkunnskap, helse - og sosialpolitikk)	7,5 sp.
3	**AUDIOLOGI –FORSKNING OG UTVIKLING**	**36 studiepoeng**
3A	Vitenskapsteori og forskningsmetode og utvikling i audiologien	6 sp.
3B	Bacheloroppgave	30 sp.
4	**AUDIOLOGI – YRKESUTØVELSE**	**23 studiepoeng**
4A	Audiografen som veileder, rådgiver og formidler	2 sp.
4B	Audiologisk utredning og diagnostisering	9 sp.
4C	Audiologisk (re)habilitering	12 sp.
5	**KLINISK AUDIOLOGI**	**46,5 studiepoeng**
5A	Ferdighetstrening	19 sp.
	Praksisstudier (hvorav inngår 4 sp etikk *, 2,5 sp stats – og kommunalkunnskap, helse og sosialpolitikk *)	27,5 sp.
6	**FORDYPNINGSMODUL**	**18 studiepoeng**
6A	Fordypningsmoduler (1 og 2)	18 sp.

Praksisstudier og ferdighetstrening skal utgjøre minimum 46,5 studiepoeng hvorav 27,5 studiepoeng skal være i samarbeid med brukere. I praksisstudiene inngår etikk og stats – og kommunalkunnskap, helse og sosialpolitikk med hhv 4 og 2,5 studiepoeng, - praksisoppgave. I siste studieår skrives en bacheloroppgave over et faglig relevant tema med et omfang tilsvarende 30 studiepoeng.

9.1 HOVEDEMNE 1: MEDISINSKE OG NATURVITENSKAPELIGE EMNER

25 STUDIEPOENG

Hovedemnet skal gi grunnlag for kunnskap, erfaring og forståelse for menneskekroppens oppbygging, utvikling og funksjon i et livsløpsperspektiv. Studenten skal forstå hvordan faktorer i omgivelsene påvirker mennesket både fysisk og psykisk.
Hovedemnet skal gi grunnleggende realfaglig kunnskaper som er nødvendig for å kunne gjennomføre studiet og til yrkesmessig anvendelse. Studenten skal tilegne seg grunnlag for forståelse av teknisk virkemåte av test- og rehabiliteringsutstyr.

Hovedemnet skal videre bidra til forståelse for hvordan medisinsk og naturvitenskapelig kunnskap legges til grunn for å kunne utøve audiologisk arbeid.

Delemne 1A Audiologisk medisin

10 studiepoeng

Studenten skal kunne gjøre rede for årsaker og gjenkjenne symptomer på de vanligste sykdommer i hørsels – og balansesystemet, og skal ha innsikt i hvordan disse sykdommene behandles og i hvilke situasjoner det henvises til annet fagpersonell.
Studenten må også tilegne seg medisinsk terminologi i en slik grad at det legger grunnlaget for en god kommunikasjon med representanter for andre helsefag.
Studenten skal tilegne seg nødvendige kunnskaper innen ØNH - medisin, som skal danne grunnlag for forståelse av det normale og det syke ørets funksjon. Studenten skal tilegne seg medisinsk bakgrunn for audiologisk test- og rehabiliteringsprosedyrer.

Sentrale tema:

- hørsels- og balansesystemets anatomi og fysiologi
- hørselsrelaterte sykdommer/ØNH sykdomslære
- undersøkelsesmetoder innen ØNH
- gerontologi, geriatri og aldersdemens
- nevrologi/nevropsykologi

Delemne 1B Audiografenes eget lydlærekurs

2,5 studiepoeng

Møtet med en verden som krever abstrakt tekning for å tilegne seg grunnleggende begreper, fortoner seg ofte vanskelig for helsefagstudenten. I dette kurset introduseres flere praktiske eksempler som teorien i delemne 1C brukes på. Målet er å vekke studentens nysgjerrighet og motivere for tilegning av basiskunnskap.

Sentrale tema:

- store og små, foranderlige og uforanderlige forhold
- frekvenser og desibeller
- labb med lydbehandlingsprogrammer
- lyd i seg selv, i høreapparat og i rom
- hva mener vi med signal og hva mener vi med system

Delemne 1C Lydlære og fonetikk

12,5 studiepoeng

Delemne 1 C omfatter både fysikk, signal- og systemteori, psykoakustikk og fonetikk. Studenten skal tilegne seg forståelse for grunnleggende fysiske begrep og sammenhenger. Emnet tar for seg den generelle signal og systemteori som anvendes på flere områder i audiologien, i forbindelse med hvordan signalers og systemers ulike egenskaper beskrives. Spesiell vekt legges på lydlære og hvordan lyd påvirkes i store og små rom. Studenten skal forstå sammenhengen mellom en lyds fysikalske beskrivelse, og hvordan den oppfattes av vårt hørselsorgan ved normal og nedsatt hørsel. Studenten skal tilegne seg grunnleggende forståelse av de psykoakustiske teorier som ligger bak audiologiske testprinsipper og testutstyr..

Studenten skal i fonetikk tilegne seg grunnprinsippene for taleorganets oppbygning og virkemåte, samt talens akustiske oppbygning (talesignalet).
Studenten skal tilegne seg innsikt i hvordan støy og etterklang påvirker oppfattelsen av tale, og kunnskap om hørselsskaderisiko forbundet med støyeksponering.

Sentrale tema:

- SI systemet
- fysikalske enheter og størrelser
- lineære og eksponentielle skalaer
- sinussignal og sammensatte signal
- digitale signal og enkel digital signalbehandling
- generelle systemer (black box) og filtre
- grunnleggende lydlære
- grunnleggende psykoakustikk
- talens akustikk
- tale produksjon og persepsjon
- støymålinger og -vurderinger
-

9.2 HOVEDEMNE 2: SAMFUNNSVITENSKAPELIGE OG HUMANISTISKE EMNER

31,5 STUDIEPOENG

Samfunnsvitenskapelige og humanistiske emner skal belyse forholdet mellom individ og samfunn på grunnlag av ulike faglige perspektiver. Beskrivelsen av hovedemnet fokuserer på mennesket i lys av samfunnsvitenskapelige emner, dvs. sosiologi, sosialantropologi, psykologi og pedagogikk.

Studenten skal tilegne seg kunnskap om og utvikle forståelse for sentrale og aktuelle sosiologiske perspektiv på hvordan mennesker og samfunnsforhold påvirker hverandre gjensidig. Studenten skal utvikle forståelse for hvordan velferdsmessige problemer kan forklares i lys av sosiale prosesser og strukturer.

Studenten skal utvikle forståelse og respekt for ulike personlige valg på bakgrunn av kultur, gruppetilhørighet og individuelle preferanser. Studenten skal erkjenne sitt ansvar for å støtte brukerne til å ta ansvar for og fremme egne muligheter til økt livskvalitet.

Delemne 2A Hørselshemmede og samfunn

4 studiepoeng

Studenten skal utvikle bevissthet om egne, og muligheter til å forstå andres kulturelle verdier, normer og erfaringer, og forstå forskjellen på å ha et kulturrelativistisk og et etnosentrisk utgangspunkt. Gjennom kunnskap om variasjon i livsbetingelser, virkelighetsoppfatning og ulike kulturelle uttrykksformer skal studenten utvikle handlingskompetanse til å møte mennesker med ulik sosial og kulturell bakgrunn. Det skal fokuseres på fortolknings-problemer i flerkulturelle møter på individ-, gruppe- og systemnivå. Det skal legges vekt på at studenten skal lære seg å se ressurser, muligheter og utfordringer i slike møter.
Studenten skal tilegne seg kunnskap og erfaring om symptomer og prognoser for hørselshemmede og forstå hvilken betydning hørselshemming har for aktivitet og utfoldelse blant brukergrupper i alle aldre. Gjennom kunnskap om årsaksforhold og personlige og sosiale konsekvenser for hørselshemming skal studenten kjenne til forutsetninger for hørselshemmedes deltakelse i samfunnet.

Sentrale tema:
- aktuelle sosiologiske og sosialantropologiske perspektiver
- sosial ulikhet og kulturelt mangfold
- familien som sosial og kulturell institusjon
- majoritets - minoritets problematikk med særlig fokus på hørselshemmede
- makt - avmakt
- profesjonssosiologi
- migrasjon og migrasjonsprosessen
- funksjonshemming, helse og sykdom i et medisinsk antropologisk perspektiv
- forekomst og utviklingstrekk
- levekår, livskvalitet og velferd blant hørselshemmede
- konsekvenser av hørselshemming for familie, nærmiljø, arbeidsliv og pensjonisttilværelse
- et helhetlig hjelpesystem – samarbeid og motsetninger mellom offentlige, private og frivillige tjenester
- strategier knyttet til forebygging og (re)habilitering/mestring av hørselshemming
- brukerperspektivet – rettigheter, tilgjengelighet og medvirkning

Delemne 2B Psykologi

4 studiepoeng

Studenten skal tilegne seg forståelse for og kunnskap om menneskets psykologiske og sosiale utvikling og funksjon gjennom livsløpet. Studenten skal innhente erfaring fra samhandling med brukere, kollegaer og andre samarbeidspartnere.

Sentrale tema:
- utviklingspsykologi
- ulike reaksjonsmønster og forsvarsmekanismer
- kriseteorier
- sosial, emosjonell og kognitiv utvikling
- roller

Delemne 2C Audiopedagogikk

3 studiepoeng

Studenten skal tilegne seg forståelse for og kunnskap om hørselhemmedes muligheter til læring og utdannelse.

Sentrale tema:
- læring og læringsteori
- læringsmiljø
- metoder innen pedagogikk
- hørselshemming og konsekvenser for læring (sosialt, emosjonelt og kognitivt)
-

Delemne 2D Kommunikasjon

6 studiepoeng

Beskrivelse av innholdet i delemnet går også fram av kapittel 6 i den generelle delen.
Studenten skal i tillegg tilegne seg teoretiske kunnskaper om ulike kommunikasjonsstrategier overfor hørselshemmede med ulike hørselstap samt tilegne seg praktiske ferdigheter i disse.

Sentrale tema:
- teorier for språkutvikling
- hørselstap og konsekvenser for språkutvikling
- kommunikasjons- og samhandlingskompetanse
- språkets betydning i hjelpesituasjonen (med fokus på hjelperens språk)
- samarbeidsformer
- alternative kommunikasjonsstrategier
- bruk av tolk
- gruppeprosesser
- kommunikasjon i gruppe

Studiet utgjør til sammen i generell og spesifikk fagdel 9 studiepoeng.
6 studiepoeng fagspesifikk, 3 studiepoeng i Helseeksperter i team. *

Delemne 2E Stats- og kommunalkunnskap, helse- og sosialpolitikk

5 studiepoeng

Beskrivelse av innholdet i delemnet går fram av kapittel 6 i den generelle delen.
Studiet utgjør til sammen i generell og spesifikk fagdel 9 studiepoeng. 5 studiepoeng fagspesifikk, 2,5 studiepoeng praksisstudier *og 1,5 studiepoeng i Helseeksperter i team.*

Delemne 2F Etikk

2 studiepoeng

Beskrivelse av innholdet i delemnet går fram av kapittel 6 i den generelle delen.
Studiet utgjør til sammen i generell og spesifikk fagdel 9 studiepoeng. 2 studiepoeng fagspesifikk, 4 studiepoeng praksisstudier * og 3 studiepoeng i Helseeksperter i team.*

*Delemne 2G Helseeksperter i team**

7,5 studiepoeng

Det tverrfaglige prosjektemnet Helseeksperter i team skal forberede studenten på tverrfaglig samarbeid i yrkeslivet. Studenten skal trene seg i å anvende både sin faglige kompetanse og sin relasjonskompetanse på spesifikke utfordringer i samfunnet. Studenten skal utvikle innsikt, ferdigheter og holdninger for å kommunisere faglig og løse tverrfaglige problemstillinger. Emnet gjennomføres intensivt. Den pedagogiske tilnærmingen er erfaringsbasert i den forstand at det tas utgangspunkt i de faktiske prosessene i den enkelte studentgruppe. Faglig fokus er det tverrfaglige samarbeidet og innsikten i dette.

Sentrale tema:

- gruppeprosess/gruppedynamikk
- presentere eget fagfelt
- kommunikasjon på tvers av fagdisipliner
- planlegging og framdrift av prosjektarbeid
- formidling

9.3 HOVEDEMNE 3: AUDIOLOGI – FORSKNING OG UTVIKLING

36 STUDIEPOENG

Hovedemnet skal gi grunnlag for kunnskap, erfaring og forståelse for audiologifagets historikk, idègrunnlag og yrkesetikk. Studenten skal utvikle en konstruktiv og kritisk holdning som basis for vurdering av helse- og sosialtjenestenes virksomhet, av audiologifaget og av egen yrkespraksis.

Studenten skal anvende kunnskap fra de andre hovedemnene sammen med det fagspesifikke fundamentet for å vurdere og for å forstå pasienters audiologiske behov.

Hovedemnet skal gi studenten en forståelse av viktigheten av utviklende arbeid for audiologifaget som helhet, både på individ- og samfunnsnivå.

Delemne 3A Vitenskapsteori og forskningsmetode og utvikling i audiologien

6 studiepoeng

Studenten skal gjennom delemnet tilegne seg kunnskap om ulike menneskesyn og sentrale begreper som deltakelse, helse, sykdom, funksjonshemming og livskvalitet og benytte denne kunnskapen som begrunnelse for sine handlinger.
Studenten skal gjennom delemnet tilegne seg en analytisk og kritisk holdning til faget og utøvelsen for systematisk å kunne dokumentere, evaluere, kvalitetsutvikle og formidle egen virksomhet.
Beskrivelse av innholdet i delemnet går også fram av kapittel 6 i den generelle delen.

Sentrale tema:

- helse og livskvalitet
- utvikling av audiologifaget
- yrkesrollen i historisk perspektiv
- yrkesetikk
- erfaringsbasert/vitenskapsbasert kunnskap
- rapportering og dokumentasjon
- kvalitetssikring og kvalitetsutvikling
- prosjektarbeid og fagfordypning
- klinisk resonnering
- forståelse av statistikk, tabeller og forskningsresultater
- testteori og testing

Delemne 3B Bacheloroppgave

30 studiepoeng

I 5. og 6. semester skal studenten gjennomføre en bacheloroppgave hvor tema og problemstilling velges innenfor fagets yrkesmessige og teoretiske plattform.
Målsettingen med oppgaven er at studenten via faglig fordypning skal integrere audiologisk og vitenskapelig kunnskap i forhold til aktuelle problemstillinger. Det vil bli stilt krav til:

- faglig teoretisk kunnskap og vitenskapsteoretisk tilnærmelse
- evne til å gjennomføre en enkel vitenskapelig undersøkelse
- evne til refleksjon

Det er utarbeidet egne krav til prosjektoversikt samt til oppgavens redaksjonelle og tekniske oppsett.

9.4 HOVEDEMNE 4: AUDIOLOGI – YRKESUTØVELSE

23 STUDIEPOENG

Studenten skal relatere kunnskap, ferdigheter og forståelse fra medisinske og naturvitenskapelige, samfunnsvitenskapelige og humanistiske emner og audiografens fagspesifikke områder til sitt arbeid med brukere og samarbeidspartnere. Studenten skal utvikle forståelse for forholdet mellom teori og teoretiske antakelser og praktisk yrkesutøvelse. Kunnskap og forståelse skal danne grunnlag for utvikling av en analytisk og reflekterende holdning til egen yrkesutøvelse. Anvendelse av den teoretiske forståelsen skal bidra til yrkesutøvelse av høy kvalitet.

Delemne 4A Audiografen som veileder, rådgiver og formidler

2 studiepoeng

Studenten skal tilegne seg teoretiske kunnskaper om ulike veilednings- og rådgivningsteorier, og utvikle praktiske ferdigheter i bruk av disse, for å veilede og gi råd til brukere, relevante nærpersoner og samarbeidspartnere.
Studenten skal tilegne seg teoretiske kunnskaper om og forståelse for formidlerrollen, og kunne formidle kunnskaper og kompetanse til brukere og andre.

Sentrale tema:
- rådgivningsteorier
- veiledningsteorier/teknikker
- konsultasjonsgrupper
- kollegaveiledning
- kommunikasjon i handling og samhandling med andre yrkesgrupper

Delemne 4B Audiologisk utredning og diagnostisering

9 studiepoeng

Studenten skal tilegne seg inngående teoretisk kunnskap om bakgrunn, valg og teknisk utførelse av subjektive og objektive hørselstester, slik at studenten blir i stand til å vurdere når og hvorfor den enkelte test skal brukes. Studenten skal kunne gjennomføre ulike tester og tolke resultatene i sammenheng med andre subjektive og objektive undersøkelser. Studenten skal også tilegne seg kunnskap om og oversikt over mindre brukte spesialtester og hvordan disse brukes og tolkes. Studenten skal ha inngående kjennskap til tekniske og metodologiske begrensninger, og de tekniske feilkilder ulike tester kan være beheftet med.
Studenten skal tilegne seg kunnskaper om individuelle (re)habiliteringsplaner.
Studenten skal ha kunnskaper om datatilsynets konsesjonsregler i forhold til pasient-opplysning, og vite hvilke rettigheter brukerne har i forhold til journaltilgang og innsynsrett.
Studenten skal ha kunnskaper om, innsikt i og kunne forholde seg profesjonelt til ulike reaksjoner hos brukerne når de får en diagnose (bl.a. endring av livskvalitet)

Sentrale tema:
- objektive og subjektive tester
- konsesjon/datatilsyn
- innsynsrett/journal
- endringsarbeid, fokus på individ og gruppe
- standardisering/kalibrering
- praktisk bruk av IT i yrket

Delemne 4C Audiologisk (re)habilitering

12 studiepoeng

Studenten skal tilegne seg forståelse for betydningen av (re)habilitering i samfunnsperspektiv.
Studenten skal tilegne seg kunnskaper innenfor sosiale (re)habiliteringsformer bygd på tverrfaglig tilnærming. Studenten skal tilegne seg grunnleggende kunnskaper for å kunne kartlegge, foreslå og evaluere relevante metoder for (re)habilitering ut ifra en helhetlig vurdering av brukeren. Studenten skal tilegne seg teoretiske kunnskaper om og praktiske ferdigheter i tekniske (re)habiliteringsformers bruksområde, muligheter og begrensninger sett ut ifra den enkelte brukers totale livssituasjon. Studenten skal tilegne seg kunnskaper om optimal hørselsteknisk behandling på bakgrunn av den enkelte brukers forutsetninger.
Studenten skal ha kunnskaper om mulige årsaker til tinnitus og følgesymptomer, forekomst, diagnostisering og behandlingsmetoder med spesiell vekt på prinsipper innen nevropsykologisk behandling.
Studenten skal ha kjennskap til internasjonale klassifiseringer av funksjonshemming.

Sentrale tema:

- (re)habiliteringsideologier
- (re)habilitering i et historisk perspektiv
- livsområder – utfordringer for (re)habilitering
- metoder i (re)habiliteringsprosesser
- (re)habilitering av hørselshemmede barn, unge og voksne
- tinnitus
- klassifiseringssystemer
- høreapparatteknikk, herunder spesialapparat, cochlea implantat etc.
- høreapparattilpasningsmetoder
- høreapparatmålinger
- verifisering og kvalitetssikring
- praktisk bruk av IT i yrket
- etatsoverskridende samarbeid, spesielt i forhold til hørselshemmede
- hørselstekniske hjelpemidler

10.5 HOVEDEMNE 5: KLINISK AUDIOLOGI

46,5 STUDIEPOENG

Gjennom ekstern og intern klinisk praksis skal studenten utvikle audiologiske ferdigheter og få erfaring med arbeidsliv og yrkesutøvelse. Gjennom klinisk arbeid og i møte med brukere, pårørende og kolleger får studenten mulighet til å møte samfunnets krav og forventninger til yrkesutøveren. Klinisk audiologisk arbeid legger grunnlag for utvikling av kunnskap og erfaring som ikke alltid er beskrevet i litteraturen eller lar seg formidle gjennom undervisning. Studenten gis mulighet til å oppleve og bearbeide forholdet mellom faglige idealer og praktiske realiteter i helsetjenesten.

Delemne 5A Ferdighetstrening

19 studiepoeng

Ferdighetstrening skjer i utdanningens eget laboratorium og er obligatorisk for alle studentene. Gjennom ferdighetstrening gjøres studenten kjent med audiologisk testutstyr og utvikler sine ferdigheter i testing og sin kompetanse i å analysere resultater. Teori og praksis går hånd i hånd i ferdighetstreningen og studenten øver opp egen evne til å forstå sammenhengen mellom ulike typer hørselsskader og testresultater.

PRAKSIS **27,5 studiepoeng**

Praksisstudiene er målrettede og planlagte og knytter studentens læring til praktiske situasjoner med brukere, pårørende og kolleger. Etiske betraktinger og brukerrettigheter er grunnleggende for studentens forståelse av egen framtidig yrkesutøvelse i det norske helsevesenet. Teoretisk kunnskap og praktisk yrkesutøvelse er knyttet tett samme og gjennomføres vekselvis gjennom utdanningen. Gjennom praksisoppgaver utvikles studentens refleksjon over egen yrkesutøvelse.

Sentrale tema:

- ulike hørselstester og tolking av resultater
- vurdere behandling og sammen med bruker beslutte rehabiliteringstiltak
- tverrfaglig samarbeid
- refleksjon, diskusjon rundt etikk og fagutøvelse
- helse - og sosialtjenestens oppbygging og organisering

10.6 HOVEDEMNE 6: FORDYPNINGSMODUL

18 STUDIEPOENG

Fordypningsmodulen(e) gir studenten mulighet til faglig fordypning innenfor spesielle audiologiske fagområder. Høgskolen vil på sikt kunne tilby ulike moduler innenfor fordypning. Studieplanen vil justeres i takt med utvikling av ulike valgfrie fordypningsmoduler. Studenten vil innenfor denne rammen og i det femte semesteret når fordypningsmodulen gjennomføres ha mulighet til å gjennomføre fordypningen ved andre høgskoler/universitet, nasjonalt og internasjonalt. Fordypningsmoduler kan tilbys som påbygging for audiografer med 2 årig utdanning.

Delemne 6A Fordypningsmoduler (1 og 2) **18 studiepoeng**

Den til enhver tid gjeldende semesterplan vil beskrive fordypningsmodul(er) som høgskolen tilbyr. Fordypningsmoduler vil variere og være i overensstemmelse med og relevant for det samfunnet etterspør.

10 SEMESTERFORDELING

		sp.	sem 1	sem 2	sem 3	sem 4	sem 5	sem 6
1	**MEDISINSKE OG NATURVITENSKAPELIGE EMNER**	**25**						
1A	Audiologisk medisin	**10**	5	5				
1B	Audiografenes eget lydlærekurs	**2,5**	2,5					
1C	Lydlære og fonetikk	**12,5**	7,5	2	3			
2	**SAMFUNNSVITENSKAPELIGE OG HUMANISTISKE EMNER**	**31,5**						
2A	Hørselshemming og samfunn	**4**			4			
2B	Psykologi	**4**			2	2		
2C	Audiopedagogikk	**3**	1		1	1		
2D	Kommunikasjon	**6**	2		2	2		
2E	Stats- og kommunalkunnskap, helse- og sosialpolitikk	**5**	2	1	1	1		
2F	Etikk	**2**		1		1		
2G	Helseeksperter i team (HiT)	**7,5**						7,5
3	**AUDIOLOGI FORSKNING OG UTVIKLING**	**36**						
3A	Vitenskapsteori og forskningsmetode og utvikling i audiologien	**6**	1	1	2	2		
3B	Bacheloroppgave	**30**					10	20
4	**AUDIOLOGI YRKESUTØVELSE**	**23**						
4A	Audiografen som veileder, rådgiver og formidler	**2**			2			
4B	Audiologisk utredning og diagnostisering	**9**	4	5				
4C	Audiologisk (re)habilitering	**12**		1	6	5		
5	**KLINISK AUDIOLOGI**	**46,5**						
5A	Ferdighetstrening	**19**	4	4	7	4		
	Praksis	**27,5**	1	10		12	2	2,5
6	**FORDYPNINGSMODUL**	**18**						
6A	Fordypningsmoduler 1 og 2	**18**					18	
	Studiepoeng emner	**180**	30	30	30	30	30	30
	Arbeidsformer							
	Ekstern praksis		1 uke	7 uker		8 uker	2 uker	3 uker
	Bacheloroppgave						3 uker	17 uker
	Helseeksperter i team							3 uker
	Teori		16 uker	16 uker	17 uker	15 uker	12 uker	
	Total arbeidsmengde		**17 uker**	**23 uker**	**17 uker**	**23 uker**	**17 uker**	**23 uker**

12 ORGANISERING AV STUDIET

1.SEMESTER: Det første møte		**4. SEMESTER: Brukerens verden**	
1. Medisinske og naturviten-skapelige emner	15stp	2. Samfunnsvitenskapelige og humanistiske emner	7 stp
2. Samfunnsvitenskapelige og humanistiske emner	5 stp	3. Audiologi, forskning og utvikling	2 stp
3. Audiologi, forskning og utvikling	1 stp	4. Audiologi yrkesutøvelse	5 stp
4. Audiologi yrkesutøvelse	4 stp	5. Klinisk audiologi	16 stp
5. Klinisk audiologi	5 stp		
Eksamen: Flervalgseksamen	**30 stp**	**Eksamen:** **Utvalgte mapper+åpen kasus** **Ekstern praksis + praktisk klinisk eksamen**	 **18 stp** **12 stp**
2. SEMESTER: Teori og praksis		**5. SEMESTER: Fordypning og profesjonalitet**	
1. Medisinske og naturviten-skapelige emner	7 stp	3. Audiologi, forskning og utvikling	10 stp
2. Samfunnsvitenskapelige og humanistiske emner	2 stp	5. Klinisk audiologi	2 stp
3. Audiologi, forskning og utvikling	1 stp	6. Fordypningsmodul(er)	18 stp
4. Audiologi yrkesutøvelse	6 stp		
5. Klinisk audiologi	14 stp		
Eksamen: **Utvalgte mapper+åpen kasus** **Ekstern praksis + praktisk klinisk eksamen**	 **20 stp** **10 stp**	**Eksamen:** **Moduleksamen**	 **18 stp**
3. SEMESTER: Brukeren i sentrum		**6. SEMESTER: Vitenskapelig arbeid**	
1. Medisinske og naturviten-skapelige emner	3 stp	2. Samfunnsvitenskapelige og humanistiske emner (HiT)	7,5 stp
2. Samfunnsvitenskapelige og humanistiske emner	10 stp	3. Audiologi, forskning og Utvikling/BA oppgave	20 stp
3. Audiologi, forskning og utvikling	2 stp	5. Klinisk audiologi	2,5 stp
4. Audiologi yrkesutøvelse	8 stp		
5. Klinisk audiologi	7 stp		
Eksamen: Flervalgseksamen	**30 stp**	**Eksamen:** **Bacheloroppgave+muntlig påhør** **Intern praksis+praktisk klinisk eksamen** **Helseeksperter i team**	 **30 stp** **4,5 stp** **7,5 stp**

13 SEMESTERPLANER

Program for audiografutdanning utarbeider semesterplaner for hvert semester. Semesterplanene beskriver i detalj studiet, arbeidsformer, innleveringer, praksis og vurderingsformer.

14 LÆRINGSMILJØ OG ARBEIDSFORMER

Innholdet i utdanningen omfatter teoretisk fagkunnskap og erfaringsbasert kunnskap. Dette forutsetter integrering av teori og praksis gjennom studiet og må gjenspeiles i valg av undervisningsmetoder og arbeidsformer. Klinisk audiologi bestående av eksterne og interne praksisstudier og ferdighetstrening skal utgjøre minimum 46,5 studiepoeng hvorav 27,5 studiepoeng skal være i samarbeid med brukere.

Studieplanen og semesterplanene beskriver og begrunner de ulike undervisningsmetodene og arbeidsformene som benyttes. Arbeidsformene må stadig vurderes. Drøfting, utprøving og vurdering av tradisjonelle og nye arbeidsformer kan være en del av det forsøks- og utviklingsarbeidet som høgskolen driver.

Studiet skal tilrettelegges for arbeid både individuelt og i gruppe. Studenten skal gjennom utdanningen skaffe seg erfaring med både muntlig og skriftlig framstilling.
Ulike arbeidsformer skal styrke studentens egenaktivitet. Studenten må ha innflytelse på og føle medansvar for egen studiesituasjon og for sin personlige og faglige utvikling. Dette innebærer aktiv deltakelse gjennom hele studieforløpet med drøfting underveis både av studiets faglige og pedagogiske sider.

Utdanning av audiografer forutsetter en læringsprosess preget av veksling mellom teoretisk og praktisk kunnskapsbearbeidelse. Dette innebærer at en må velge arbeidsformer som bidrar til at studenten anvender teori i praksis og bearbeider sine praksiserfaringer gjennom refleksjon og analyse slik at enkelterfaringer vurderes i forhold til en større helhet. Problemer av helsemessig eller sosial karakter har sjelden gitte løsninger, og utdanningen bør derfor stimulere studentenes kreative evner som redskap i praktisk problemløsing. Arbeidsområdene vil til stadighet være under innflytelse av den samfunnsmessige og vitenskapelige utviklingen, og derfor må studentene i grunnutdanningen oppnå forutsetninger for fornyelse og omstilling av sitt faglige virke.

Kunnskaper og teknikker for innhenting, kritisk utvelgelse, bearbeiding, strukturering og formidling av informasjon er viktig for gjennomføring av studiet og i seinere yrkesliv. Det er derfor viktig at studentene gjennom prosjektoppgaver, bruk av EDB og bibliotektjenester etc. dyktiggjøres i disse ferdighetene. I dette inngår kunnskap om generelle, tekniske retningslinjer for skriftlige arbeider knyttet til disposisjon og innholdsmessig framstilling. I tredje studieår skal studentene skrive en bacheloroppgave over et faglig relevant tema med et omfang tilsvarende 30 studiepoeng.

14.1 PRAKSISSTUDIENE

Praksisstudienes plass i audiografutdanningen er både pedagogisk begrunnet som en opplæringsform og faglig begrunnet som studieinnhold. Praksisstudiene skal være planlagte og målrettede, samtidig er det viktig at studentenes læring knyttes til det situasjonsbestemte i praksis. Erfaringer fra praksisperiodene skal drøftes og knyttes til teorigrunnlaget.

Audiografarbeid forutsetter en del praktiske ferdigheter som læres gjennom studentenes egenerfaring. Utdanningen skal tilrettelegges for både ferdighetstrening og praksisstudier som til sammen skal utgjøre minimum 46,5 studiepoeng, hvorav 27,5 studiepoeng skal være brukerrettede praksisstudier. 46,5 studiepoeng svarer i denne planen til en total

studieinnsatstid på 31 uker, inkludert 5 uker intern klinisk praksis ved utdanningens eget laboratorium.

Mål

Studentene skal i løpet av utdanningen:

- praktisere og videreutvikle kunnskaper, ferdigheter og holdninger i direkte samhandling med brukere
- i samarbeid med erfarne
- yrkesutøvere tilegne seg kunnskap og faglig innsikt som ikke er beskrevet i litteraturen
- reflektere over, vurdere og diskutere etikk og fagutøvelse
- innhente erfaringer med helse- og sosialtjenestens oppbygning og organisering
- samarbeide med ulike yrkesgrupper
- samle erfaringer som kan drøftes på høgskolen og brukes som grunnlag for videre læring

Krav til organisering av praksisstudiene

Samarbeid mellom høgskole og praksissted er viktig for kvaliteten på læringssituasjonen. Praksisstudiene skal knyttes til studiet ved høgskolen gjennom oppgaver og ved gjensidig kontakt mellom lærere og veiledere. For å utvikle nye arbeidsformer kan høgskolen tilrettelegge nye typer praksisstudier.

I praksisstudiene skal studentene ha veiledning på praksisstedet av veileder, fortrinnsvis audiograf. Veiledet praksis innebærer kontinuerlig veiledning og vurdering, hvor studentene ved slutten av perioden skal vurderes til Bestått/Ikke bestått.

1. semester: Ekstern praksis, observasjon

1 uke

Med observasjon menes her praksisstudium av kortere varighet og som vanligvis ikke er gjenstand for vurdering. Hensikten med observasjonspraksis er at studenten skal få kjennskap til ulike arenaer og arbeidsoppgaver som tilligger audiografens yrkesutøvelse.

2. semester: Ekstern praksis, audiologisk utredning

7 uker

Studenten skal utvikle ferdigheter og kunnskaper for å kunne utføre nødvendige audiologiske tester. Studenten skal kunne redegjøre for hvordan ulike hørselsskader påvirker resultat/utførelse av de ulike hørselstestene, respektive hvordan avvikende resultat kan henge sammen med ulike typer hørselskader. Studenten skal i løpet av praksisperioden tilegne seg kunnskaper om de hørselsdiagnostiske målingene som skal gi grunnlag for den videre medisinske diagnostiseringen. Studenten skal erverve kunnskaper om aktuelle brukergrupper og deres funksjonsvansker. Studenten skal utvikle innsikt i og få erfaring med de vanligste oppgaver audiografen møter i sin yrkesfunksjon. Studenten skal utvikle ansvar for egen læring, selvstendighet i forhold til arbeidsoppgaver, samt empati og forståelse for brukernes situasjon. Studenten skal få erfaring med audiografens samarbeidspartnere.

Studenten skal hvis mulig delta som observatør ved ØNH- poliklinikk.

Innhold:

- kontakt med ulike brukergrupper og aktuelle samarbeidspartnere

- oppøve kompetanse i å kommunisere med ulike brukergrupper og deres pårørende
- under veiledning praktisere, reflektere over og videreutvikle kunnskaper, ferdigheter og holdninger i direkte samhandling med brukere, pårørende og andre yrkesgrupper
- hørselsdiagnostiske målinger på ulike aldersgrupper
- tolkning av hørselsdiagnostiske målinger
- kunne redegjøre for sammenhenger mellom resultatene av de ulike testene
- kunne redegjøre for de vanligste feilkilder ved de ulike testene
- samle erfaringer som kan drøftes på høgskolen og brukes som grunnlag for videre læring

4. semester: Ekstern praksis, audiologisk rehabilitering

8 uker

Studenten skal tilegne seg kunnskap om og konsekvenser av ulike hørselshemminger. Denne kunnskapen skal stimulere til følelsesmessig forståelse for og innlevelse i den hørselshemmedes situasjon. Studenten skal delta aktivt i rehabiliteringsprosessen både når det gjelder kartlegging, utprøving, vurdering og oppfølging av rehabiliteringstiltak. Studenten skal med utgangspunkt i gjennomført utredning og i samhandling med brukeren bestemme rehabiliteringstiltak. Studenten skal utvikle innsikt i og få erfaring med de vanligste oppgaver audiografen møter i sin yrkesfunksjon. Studenten skal utvikle ansvar for egen læring, selvstendighet i forhold til arbeidsoppgaver og forståelse for brukernes situasjon. Studenten skal få erfaring med audiografens samarbeidspartnere.

Studenten skal hvis mulig delta som observatør ved Hjelpemiddelsentralens hørselsseksjon.

Innhold:
- kontakt med ulike brukergrupper og aktuelle samarbeidspartnere
- oppøve kompetanse i å kommunisere med ulike brukergrupper og deres pårørende
- under veiledning praktisere, reflektere over og videreutvikle kunnskaper, ferdigheter og holdninger i direkte samhandling med brukere, pårørende og andre yrkesgrupper
- hørselsdiagnostisk utredning som skal ligge til grunn for, i samhandling med brukeren, å bestemme rehabiliteringstiltak
- tilpassing av hørselstekniske hjelpemidler
- verifisere nytten av høreapparat på brukeren
- utføring av enkle elektroakustiske målinger på høreapparat
- instruere brukerne og de pårørende i bruk og stell av de hørselstekniske hjelpemidlene
- oppfølging av høreapparatbrukere og deres pårørende
- vurdering/evaluering av rehabiliteringstiltak
- samle erfaringer som kan drøftes på høgskolen og brukes som grunnlag for videre læring

5. og 6. semester: Intern klinisk praksis i audiologisk utredning og rehabilitering

5 uker

I femte og sjette semester skal studenten kunne integrere utredning og rehabilitering og på selvstendig grunnlag foreta full utredning, tilpasning, justering og kontroll av tilpassete tiltak. I løpet av fem uker skal dette kliniske praktiske arbeidet utføres i samarbeid med bruker og under supervisjon av faglærer/autorisert audiograf og er en del av praktisk klinisk eksamen i audiologi i tredje studieår. Arbeidet utføres i utdanningens eget audiologiske laboratorium og i samarbeid med ØNH-lege.

Innhold:

- kontakt med ulike brukere
- full hørselsdiagnostisk utredning
- tilpasning av hørselstekniske hjelpemidler
- gjennomføring av rehabiliteringstiltak
- evaluering/vurdering eventuelt endring av rehabiliteringstiltak
- individuelle rehabiliteringsplaner

14.2 FERDIGHETSTRENING

Audiografutdanningen inneholder både formidling av teoretisk kunnskap og praktisk opplæring/innøving av nødvendige arbeidsmetoder og ferdigheter. Utdanningen legger derfor vekt på ferdighetstrening hvor blant annet aktiv samhandling mellom undervisningspersonale, brukere, pårørende og studenter inngår. Intern praktisk klinisk undervisning knyttes til den praktiske arbeidssituasjon hvor studenten også trenes i kommunikasjon og samhandling. Praktiske ferdigheter kan være vanskelige å vurdere og refleksjon og diskusjon rundt disse er derfor viktig. Det er viktig at relevante arbeidsformer innen ferdighetstrening blir gitt så stor plass i undervisningen at studenten opplever trygghet og mestrer nødvendige ferdigheter i forhold til sin praksis og senere yrkesutøvelse. Sentrale ferdigheter er beskrevet i hovedemne 4 “Audiologi yrkesutøvelse”. Dette omfatter anvendelse av kunnskap fra alle emner i utdanningen.

Mål

Ferdighetstrening skal inngå som en del av utdanningen for at studentene skal:

- gjøre egne erfaringer med og utprøvinger av kunnskaper og holdninger
- skaffe seg kunnskap og faglig innsikt som ikke er beskrevet i litteraturen
- dyktiggjøre seg i undersøkelser, intervensjoner og andre tiltak
- reflektere over og diskutere egne erfaringer fra praktisk utprøving

15 VURDERINGSORDNINGER

Vurderingsordningene ved audiografutdanninga reguleres av gjeldende:

- Lov om Universiteter og Høgskoler
- Forskrift om eksamen ved Høgskolen i Sør- Trøndelag
- Reglement og utfyllende bestemmelser for studiene ved AHS/ASP

Vurderingsordningene har som mål å gi høgskolen og studenten informasjon om studieforløp og studieframgang og skal sikre offentligheten og brukerne at studenten har de kvalifikasjoner og ferdigheter som studieplan og yrkesfunksjon forutsetter.
Ved eksamen benyttes bokstavkarakterer fra A - F, der A er beste og E er dårligste karakter, mens F gis ved ikke bestått. Vurderingen kan også graderes med karakterene Bestått/Ikke bestått.

Vurderingsordningene skal:

- sikre at studenten har tilegnet seg de nødvendige kvalifikasjoner for utøvelse av yrket
- vise at studenten gjennom studiet holder et tilfredsstillende faglig nivå og stimulere til best mulig læring og utvikling videre i studiet
- bidra til at studenten deltar aktivt i vurderingen av egen og medstudenters lærings- og utviklingsprosess og gjennom det øve opp sin vurderingsevne med sikte på framtidig utøvelse av yrket
- være i samsvar med utdanningens undervisningsformer

15.1 FORPRØVER/ARBEIDSKRAV/MAPPEBIDRAG

Forprøver.
Forprøver er obligatoriske individuelle tester som vurderes til Bestått/Ikke bestått. Forprøvene må være vurdert til bestått før studenten kan framstille seg for eksamen.

Arbeidskrav:
Arbeidskrav er obligatoriske og kan være skriftlige innleveringer, eller praktiske oppgaver som skal være gjennomført og godkjent. Disse kan være både individuelle og gruppeoppgaver. Vurdering betinger innlevering til fastsatt dato. Semesterplanene gir detaljert oversikt over arbeidskrav i studiet. Alle arbeidskrav må være godkjente før studenten kan framstille seg for eksamen.

Mappebidrag:
Mappebidrag er skriftlig innleverte oppgaver knyttet til mål og litteratur beskrevet i hver semesterplan. Mappebidragene kan være individuelle eller besvares i små eller større grupper. Studenten får skriftlig tilbakemelding på mappebidragene. Dette er ikke en sluttvurdering, men tilbakemelding underveis om hva studenten eventuelt kan gjøre bedre. For å få tilbakemelding må studenten levere oppgavene innen fastsatt dato. Studenten har mulighet til å forbedre mappebidragene før avsluttende vurdering/eksamen.

Et eller flere av arbeidene blir valgt ut som del av avsluttende vurdering. Det er studentens ansvar å ta vare på sine mappebidrag, og det anbefales derfor at studentene sikrer kopi av bidragene. Semesterplanene gir detaljert oversikt over mappebidrag i studiet.

15.2 TILSTEDEVÆRELSE

Det er pliktig tilstedeværelse ved undervisning der studentens medvirkning er viktig for egen og andres læring. Det er også pliktig tilstedeværelse dersom tema for undervisningen er utilstrekkelig dekket i pensumlitteratur eller har betydning for brukerens sikkerhet.

Dette gjelder:

- praksisstudier
- ferdighetstrening inkludert forberedende/oppfølgende teoriundervisning
- gruppearbeid
- PBL-arbeid
- framlegg
- annen undervisning presisert i semesterplanene

15.3 BACHELOROPPGAVE

Bacheloroppgaven er et skriftlig gruppearbeid med individuelt muntlig påhør og vurderes med graderte bokstavkarakterer. Avdelingsstyret vedtar retningslinjene. Tittel på bacheloroppgaven og en engelsk oversettelse av denne påføres vitnemålet. Studenten er selv ansvarlig for den engelske oversettelsen.

15.4 EKSAMEN

Audiografutdanningen omfatter følgende eksamener:

1. STUDIEÅR: **1. semester**				
Skoleeksamen	Flervalg	4 t	Bestått/Ikke bestått	30 sp
2. semester				
Praksisstudier audiologisk utredning + Skoleeksamen	Ekstern klinisk praksis Intern praktisk eksamen	7 uker 2 t	Bestått/Ikke bestått	10 sp
Skoleeksamen	Kasus + Utvalgte mapper fra 1. studieår	5 t	Gradert bokstavkarakter	20 sp
2. STUDIEÅR: **3. semester**				
Skoleeksamen	Flervalg	4 t	Bestått/Ikke bestått	30 sp
4. semester				
Praksisstudier audiologisk rehabilitering + Skoleeksamen	Ekstern klinisk praksis Intern praktisk eksamen	8 uker 2 t	Bestått/Ikke bestått	12 sp
Skoleeksamen	Kasus + Utvalgte mapper fra 2. studieår	5 t	Gradert bokstavkarakter	18 sp
3. STUDIEÅR: **5. semester**				
Eksamen Fordypning	Varierende eksamensform Ref. semesterplan		Gradert bokstavkarakter	18 sp (evt. 9+9)
6. semester				
Klinisk audiologi	Intern praksis + klinisk eksamen Ref. semesterplan		Gradert bokstavkarakter	4,5 sp
Helseeksperter i team	Prosjekt - og prosessrapport gruppe		Gradert bokstavkarakter	7,5 sp
Bacheloroppgave	Skriftlig gruppeoppgave med individuelt muntlig påhør		Gradert bokstavkarakter	30 sp

15.5 VURDERING AV PRAKSIS

Praksisstudiene i første og andre studieår vurderes av veileder som innstiller til bestått/ikke bestått iht. mål og innhold som i studieplanen er fastlagt for de ulike praksisperiodene. Utdanningen beslutter endelig karakter.
Eksamen i klinisk audiologi i tredje studieår, 6. semester vurderes graderte bokstavkarakterer av faglærer og ekstern sensor.
Det vises for øvrig til Avdeling for Helse- og sosialfags Reglement og utfyllende bestemmelser.

15.6 PROGRESJON

Arbeidskrav, eksamen og praksis skal gjennomføres i den rekkefølge som er angitt i studie-/semesterplanene. Ved begrunnet søknad og der faglige forhold ikke er til hinder for dette, kan avdelingsstyret vurdere fravik fra fastsatt studieforløp.

16 UTDANNINGSPLAN

I forslaget til ny universitets- og høgskolelov heter det: "Ved studiestart skal institusjonen og studenten underskrive en gjensidig forpliktende utdanningsplan med bestemmelser om institusjonenes ansvar og forpliktelser overfor studenten, og studentens forpliktelser overfor institusjonen og med studenter. Departementet kan gi forskrift om innholdet i utdanningsplanen."
Avdeling for helse- og sosialfag, Høgskolen i Sør-Trøndelag utarbeider denne utdanningsplanen.

17 VITNEMÅL

Vurderingsresultat for hver eksamen, praksis og tema for bacheloroppgaven påføres vitnemålet.
Diploma Supplement er tatt i bruk for alle grunnutdanningene ved høgskolen.

VEDLEGG 1. LITTERATURLISTE – AUDIOGRAFUTDANNINGEN JULI 2006

VEDLEGG 2. FAGPLAN FOR HELSE- OG SOSIALFAGUTDANNINGENE 30 FELLES STUDIEPOENG